

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knafljova ulica 5
Uredništvo „Domovine“, Knafljova ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za inozemstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din. Amerika letno 1 dolar. — Račun poštne brailice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Izpremembra dednega prava in naš kmet

Zadnja leta srečavamo vedno pogosteje po časopisih in knjigah besedo kolektiven in nekateri kaj radi hvalijo tako zvano kolektivno gospodarstvo kot vzor naprednega gospodarstva in nekakšen raj družabnega sožitja. Kaj pa prav za prav pomeni beseda kolektiven? Prav nič drugega nego «skupnosti pripadajoč» v nasprotju s pojmom osebne lastnine. Kot vzor kolektivne družabne oblike kmetskega posestva so se nekaj časa stavila za vzgled ruska skupna gospodarstva, tako zvaní kolhozi. V Sovjetski Rusiji so nastali kolhozi pod pritiskom komunistične ideje tako, da so nasilno združili v nekakšno zadrugo vso vas. Prejšnja osebna lastnina zemlje in drugih nepremičnin ter živega in mrtvega inventarja je postala skupna last nove gospodarske tvorbe. Namesto delavne in vprežne živine je dobil kolhoz traktorje za obdelovanje zemlje. Kakor pa je bila videti nova preureditev na zunaj lepa, tako je bila pogrešna, ker ni upoštevala bitnih lastnosti kmetskega življa. Tako vidimo, da se je prvotno navdušenje tako v Rusiji sami kakor tudi po vsem svetu povsem poleglo in je prineslo uvajanje kolhozov Rusiji ne le bridko razočaranje, temveč je spravilo velik del ruskega kmetijstva pred neizogiben polom, čigar posledice bodo še dolga leta ovirala razvoj ruskega kmetijstva.

Po zdravi pameti bi pač sodili, da je ruski poizkus ugodno učinkoval na izžreznjenje raznih pristašev kolektivnega kmetskega gospodarstva. Toda temu ni tako. Vedno česče se namreč ponavljajo tudi pri nas glasovi, češ, da je treba tudi pri nas preurediti lastninske odnošaje na kmetskem posestvu. Neki učeni profesorji se namreč navdušujejo za spremembo nasledstvenega prava v tej smeri, da se za kmetska posestva uvede nov način nasledstvenega prava, po vzorcu južnoslovanskih hišnih zadrug, dočim bi veljali za nekmetsko (industrijsko, trgovsko, obrtniško in meščansko) imovino dosedanji zakoni osebne lastništva.

Kako pa izgleda tako hvaljena hišna zadruga? V hišni zadrugi so vse nepremičnine skupna last zadruge. Osebna last so le: obleka, lepoticje in razni rodbinski spominki. Temu dosledno postane tudi vsak prirastek vrednosti, najsi bo to že z dokupom, podedovanjem ali na kakršenkoli drug način pridobljen, last cele zadruge. Ker je vsa imovina zadruga lastnina, ni nikakšnih osebnih lastnikov več, temveč vodi gospodarstvo od članov zadruge izvoljeni starešina. Člani zadruge so vsi, ki so se na posestvu rodili ali so se na posestvo priženili, ki stalno stanujejo in delajo doma. Vsi člani takšnega kmetskega doma imajo iste pravice in iste dolžnosti. Vsak odrasli član mora zahtevati, če izstopi iz zadruge, del zadruga imetja, ki mu ga določí večina članov. V srbskih in hrvatskih banovinah je še danes mnogo takšnih zadrug, vendar se opaža, da zadruge s številnimi družinami vedno bolj razpadajo in

ostajajo le zadruge z eno samo družino, ki ima samo še ime zadruge, dejansko pa je že osebna last te edine družine.

Kakšne bi bile prednosti za naše kmetijske razmere, če bi se raztegnilo to zadruga pravo na vso državo. Dosedanjemu dednemu načinu v naši banovini sponašajo zagovorniki hišnih zadrug, da je krivično, če deduje kmetijo en sam otrok, dočim morajo drugi bratje in sestre od hiše z mnogo manjšimi dotami, kakor je delež, ki ostane nasledniku. Isti trdijo, da osebna lastnina kmetije nudi nevarnost, da jo lastnik svojim otrokom zapravi, česar ni mogoče v zadrugi. Vrh vsega tega pa trdijo, da preprečujejo baš zadruge delitev zemljišča, omogočijo razvitek kmetske imovine, ki je podlaga stalnosti in socialnega miru.

Zdi se, da ti zagovorniki hišnih zadrug ne poznajo ne teh kakor tudi ne stroja zasebnega kmetijskega lastništva pri nas. Ne le, da so pokazale zadruge zelo malo podjetnosti za napredek kmetovanja, moramo pomisliti, da so sploh mogoče le tam, kjer so kmetska gospodarstva razsežna. Kako naj si predstavimo našo malo, povprečno 5 ha obsegajočo kmetijo, na kateri bi ostali vsi otroci s svojimi družinami. Ne bi imeli ne dela ne jela. Ugovor, da je zasebna lastnina enega samega lastnika nevarna za obstoj kmetije, ne drži, ker so primeri zapravljivcev proti tistim, ki pomnožijo podedovano kmetijo, v razmerju komaj 1 : 100. Pri tem seveda pozabljajo takšni ugovorniki, da v največ primerih ni lastnik sam gospodar, temveč je tudi gospodinja do polovice lastnica

kmetije. Kljub dozdevni osebni lastnini je vendarle tudi pri današnjem dednem načinu kmetija skupna last moža in žene, ki opravljata prav tako kot nekakšna upravitelja kmetijo za svoje naslednike. Kar se tiče dozdevnega oškodovanja prevzemnika posestev nasproti ostalim bratom in sestram, moramo pomisliti, da prevzame naslednik ne le vrednote, temveč tudi dolžnost, da ohrani rodu zemljo. Ta dolžnost vztrajanja na posestvu je kljub vsem neprilikam mnogo dražje plačana, kakor znaša vrednost posestva samega, da ne omenimo lažjega življenja ostalih dedičev, ki so prejeli iz posestva dote in se posvetili drugim poklicom. Osebna lastnina zemlje je tisti silni motor, ki žene kmeta na delo kljub vsem težavam in ga sili k napredku.

Verjetno je, da so gledali ti učeni zagovorniki hišnih zadrug življenje v njih le od daleč, odnosno so jih vodile pri tem želje po dobrih starih časih, ki bi naj spet prišli v kmetske hiše. Pozabili pa so pri tem, da se s civilizacijo predručajujejo tudi navade in potrebe vsakega stanu. Kar je bilo v dobrih zlatih časih, ko se je doma delalo vse orodje, obleka, obutev ter je bilo treba kupiti le sol in tobak, koristno in izvedljivo, tega danes ne moremo več izvesti, če nočemo iti nazaj, namesto naprej. Morda je vodila te učenjake še druga tiha misel: kako privezati kmeta in kmetski naraščaj z novimi vezmi na grudo, da ne bo motil in vznemirjal družabnega reda drugih stanov, ki so si boljše uredili svoj položaj v družbi. Bodisi temu tako ali tako. Za naše kmetske posestvene razmere nikakor ni prikladna uvedba kolektivne lastnine po vzorcu južnoslovanskih hišnih zadrug. Priporočanje novega zakonika za kmetsko dedno pravo pa je nov dokaz, da ne kaže merititi vseh delov naše države z enotnim merilom.

Poglavje iz državljanske vzgoje

Kaj je jugoslovenska država.

Država Jugoslavija je narodna družina, v kateri so se prostovoljno združili posamezni njeni člani potem, ko so se zrušile meje, ki so jih ločile stoletja in stoletja. Štiri politično in deloma tudi kulturno močne sile so posamezne dele jugoslovenskega naroda po svoje izoblikovale, vzgajale in uničevale. Zunanjo vez so popolnoma raztrgale, mnogo posebnosti so posamezniku vcepile, enega pa niso mogle uničiti: zavesti, da so vsi deli ena celota, enega niso mogle udušiti: upanja, da se bodo posamezni bratje združili v silno in veliko državo. Ta zavest in to upanje sta zvenela iz epopej guslarjev o kraljeviču Marku in iz spevov o kralju Matjažu, to zavest so krepili narodni preroki v posameznih dobah, posebno še v času romantike, ta zavest je z vso osnovno silo ob koncu svetovne vojne zmagala, ko je osvobodene brate privedla v močno državo Jugoslavijo.

V raznih zunanjih okoliščinah smo se v preteklosti Srbi, Hrvati in Slovenci različno razvijali, potem pa združili v eno državno družino, kjer se more vsak član po svoji volji izživljati, vendar

tako, da svoje posebne koristi podredi skupnosti. Po svoji volji, po svoji zavesti, s svojim delom in z vso kulturo se vedno bolj drug drugemu približujemo, se spoznavamo in tako krepimo temelj narodnega edinstva in državne celote.

S složnimi naporí vsega uedinjenega naroda se morajo čuvati, razvijati in stapljati vse v razedinjeni preteklosti pridobljene gospodarske in družabne pridobitve vsakega narodnega dela kot splošna in skupna narodna dobrina, obenem pa se morajo tudi vse nove pridobitve stalno pojačati in izpopoinjevati.

Jugoslovenska državna vzgoja.

Prosvetno dviganje naroda v duhu jugoslovenske misli in za izgradnjo edinstvene jugoslovenske kulture se mora izvajati skupno z duševnim in telesnim vzgajanjem, skladno v šoli in izven nje. Narodna in državna misel, ljubezen in privrženost kralju in domovini, mora preiti v kri naše mladine, tako da se ne bo dala nikdar in pod nobenim vplivom zamoriti.

V pogledu državljanske vzgoje v tem smislu se pri nas do danes ni storilo dovolj in smo mar-

sikaj zamudili, ker se državljanska vzgoja ni prav vršila. Tu smo da'č zaostali za drugimi državami, ki posvečajo temu vprašanju vso svojo pozornost. V ameriških državah, v Nemčiji in zlasti češkoslovaški zakon o državljanski vzgoji posebej določa izobraževanje najširših slojev naroda s posebnimi tečaji, z izdajanjem posebnih knjižic in z ljudskimi knjižnicami. Pri nas je državljanska vzgoja potrebna tembolj, ker se je spričo stoletnega življenja in trpljenja v tujih državah tako globoko ukoreninila svojevrstna miselnost o državi. Krepka državljanska vzgoja ni potrebna le v šoli, temveč tudi v najširših plasteh naroda, zlasti še v našem izobraženstvu.

Bistvo državljanske vzgoje.

Državljan je v polnem pomenu besede tisti človek, ki se čuti v svoji duši člana velikega občestva, mu želi vedno požrtvovalno služiti ter sprejme državljanske pravice in dolžnosti, ki mu jih podeljuje njegovo državljanstvo, z voljo in s srcem.

Naloga državljanske vzgoje je torej, da vzbuja v državljanih čut za državno občestveno življenje, da utrjuje v njih državljanske kreposti, posebno pravičnost in čut odgovornosti do celote in do soobčanov. Državljanstvo mora državljanje nadalje stalno navajati k temu, da približajo z vsem svojim delovanjem državo, v kateri živijo, idealu onega državnega občestva, v katerem služi vsak član prostovoljno in s srcem, ne pa zaradi prisilnih sredstev skupnosti.

Pojem državljanske vzgoje ni istoveten z državljanskim poukom, ampak je mnogo širši in globlji. Pouk je samo priprava za državljansko vzgojo in ji polaga temelj, da se more na njem

uspešneje razvijati državljanska zavest v duhu narodnega edinstva.

Zmotno je misliti, da je v sedanjih časih posebna državljanska vzgoja nepotrebna in da zadostata gospodarski pouk in vzgoja, ki ustvarja ugodne življenjske pogoje in tako v državljanih vzbujajo ljubezen do države. Strokovno delo in gospodarska vzgoja v človeku sicer res utrjuje mnogo kreposti, ki jih mora imeti tudi dober državljan, tako vestnost, vztrajnost, veselje do dela in sposobnost za delo, toda to so sicer potrebni, nikakor pa še ne zadostni pogoji državljanske vzgoje. Tej vzgoji manjka več pogojev, ki jih mora nujno obsežati državljanska vzgoja, to je požrtvovalno in nesebično delo za skupnost ter čut vzajemnosti in odgovornosti do soobčanov. Ako ne bo znala krepka državljanska vzgoja v sedanjih časih hudih gospodarskih pretresljajev usmeriti gospodarske vzgoje v pravo smer in jo zajeti v svoje območje, je velika nevarnost, da bodo sadovi gospodarske vzgoje, zastrupljeni z brezobzirno samopašnostjo in s hrepenenjem okoristiti sebe, četudi na škodo drugih, nevidno polagoma in stalno izkvarili temelje zdrave državljanske zavesti.

Da bo pojem državljanske vzgoje popolnoma točno opredeljen, je treba opozoriti tudi na razliko med državljansko in družabno vzgojo. Na prvi pogled je pri obeh mnogo skupnega. Ena kakor druga vzgoja navaja svoje člane k požrtvovalnemu delu za prospeh občestva. Toda občestvo, za katero družabna vzgoja vzgaja svoje člane, ni nujno istovetna z državo, v kateri živi človek. Pač pa je družabna vzgoja zelo dobra vaja za državljansko vzgojo.

Zaradi popolnosti naj še omenimo, da državljanske vzgoje ne smemo zamenjavati s politično ali celo strankarsko izobrazbo.

Redka je kmetska veselica sredi trdega dela, ki da kruha vsem ostalim stanovom. Kako drugačno je življenje gospode po mestih. Nedavno sem se zakasnil v Ljubljani, da sem zamudil večerni vlak. Pa sem šel pogledat, kako tlači kriza meščanske stanove. Sredi tedna je bilo, že dolgo po prvem, vendar pa se je kar trlo gostov v vseh petih gostilnah, ki sem si jih bil ogledal, da sem si komaj priboril prazen stol. Ne le moških, kakor je navada na kmetih, tudi žensk je bila skoraj polovica. Matere so pripeljale s sabo celo pet- do desetletne otroke, ki so dremali pri mizah in silili spat. Nejevoljni so jih tolašili starši, da že skoraj pojdejo. Medtem pa je romalo vino liter za litrom na mizo in po grlu, da so bili vsi gostje tako razigrani, kakor da ni bilo nikoli niti besede kriza na svetu. Pa sem vprašal natakario, ali je kakšna posebna slovesnost ta večer. Začuden mi je odvrnila, da je tako vsak večer in vse leto...

Tu naj bi šel gledat tisti gospod, ki nas kmete obkłada z zapravljevci. Ti meščani raznih stanov imajo vsak večer veselico, pa ne reče nihče niti besedice o zapravljevcih, kmeta, ki se povesele dvakrat, trikrat v letu, pa obkloadajo s pijanci in zapravljevci. Tistemu gospodu piscu v predzadnji «Domovini» bi rekli kmetje upravičeno: Izderi najprej bruno iz lastnega očesa, potem pa poišči pezdri v našem očesu!

Politični pregled

Zadnji teden so se razširile iz Beograda vesti, da bodo občinske volitve v dravski banovini dne 24. septembra. Izkazalo pa se je, da so te volitve netočne in prezgodnje. — Preteklo nedeljo so se vršile naknadne občinske volitve v nekaterih občinah moravske banovine, pri katerih je povsod zmagala lista JNS.

Naša soseda Avstrija bide nadalje zelo oster boj s Hitlerjevo Nemčijo, ki ne preneha z raznimi izzivanji, tako da so velesile Italija, Francija in Anglija že ponovno protestirale v Berlinu. Toda tudi z lastnimi državljani ima Avstrija hude težave, ker pridobiva kljub ostrim odredbam vlade, ki gre celo tako daleč, da je vlada sklenila vzeti narodnosocialnim hujskačem avstrijsko državljanstvo in jim zapleniti premoženje, narodnosocialistični pokret zlasti na Tirolskem, Solnograškem in Koroškem vedno več tal.

Kmetski in drugi zapravljevci

Prijatelj z dežele nam piše: V predzadnji «Domovini» se je neki gospod spravil nad kmetske zapravljevce, katerim odreka pravico do zaščite njihovih dolgov. Ne trdim, da ni nekaj resnice v njegovih trditvah, vendar se moramo kmetje odločno zavarovati proti namigavanjem, kakor da smo vprav kmetje največji zapravljevci.

Sodim, da je vzrok temu napačnemu gledanju predvsem okolnost, da se kmet o tistih red-

kih slovesnostih, kadar pozabi na vse gorje in trpljenje, glasno povesele in se potolče na svoje gruntarske prsi. Največja spotika vsem gospodskim poboljševalcem so predvsem razne gasilске veselice. Rad žrtvuje kmet svoje sicer trdo prislužene srebrnike za gasilstvo, saj ve, da je to tista organizacija, ki mu stoji ob strani v tistih strašnih urah, ko grozi ogenj uničiti njegov rodni krov in zaloge živeža za ljudi in za živino.

K. M.

Črni mož

Povest iz preteklih dni.

Peto poglavje.

Pasti in zanke.

Se preden se je docela stemnilo, je krenil Rajko spet proti skednju, kjer je bil že nedavno. S seboj je imel precejšen zavoj močnih, dolgih vrvi. Bile so tanke, da niso jemale preveč prostora, toda preizkusil jih je bil in vedel, da bodo držale tudi veliko težo.

Dolgo je premišljal in prišel naposled do prepričanja, da bo moral natanko preiskati vse, kar je v zvezi s skednjem, če bo hotel odkriti vse skrivnosti Črnega moža. Da bi prišel v kolibo za vodnjak na Poljančevem dvorišču, je vedel, da je nemogoče. Če bi pa poizkusil srečo pri vdrtju na lijak, ne bi mogel najbrž nič novega odkriti. Saj je že dobro vedel, kaj se tam skriva.

Sicer je slutil, da mu preti nevarnost z več strani in da bi ga utegnil kdo presenetiti, ne da bi se mu mogel ubraniti. Toda sreča mu je dotlej vselej pomagala in trdno je upal, da ga tudi zdaj ne bo pustila na cedilu.

Z majhno ročno žago je odžagal nekaj močnih vej med grmovjem in jih vtaknil pod skednjska vrata.

Vrata je hitro odprl in izginil za senom. Veje je lepo počez zvezal. Iz sena je potgnil sidro, ki

10

ga je bil Poljanec tam skrnil. Vrv je podaljšal za še enkratno dolžino in imel zdaj podobno pripravo, kakršna je bila v vodnjaku na Poljančevem dvorišču. Potem je vzel iz žepa majhno rudarsko svetilko in si jo pritrtil na prsi.

«Zdaj pa srečno!» je zamrmral, kakor bi samega sebe vzpodbujal, in stopil v zanko, ki si jo je pripravil za noge. Spodaj je prežata smrt in zevajoča globina se mu je zdela kakor žrelo oromnega topa, ki ga utegne vsak trenutek izbljuvati. Majhna nerodnost ga lahko uniči in nihče ne bo vedel, kam je izginil.

Toda hitro se je otresele teh zlovesnih misli. Mirno se je jel spuščati čedalje globlje in preden je bilo vrvi konec, je začutil pod sabo trdna tla.

Oprl se je. Nedaleč odondod je zijalo drugo žrelo. Še pokrito ni bilo. Na njegovi desnici se je rov podaljševal vodoravno v zemljo. Tiri, kjer so nekoč rudarji pomikali polne vozičke, so bili še docela dobro ohranjeni. Da, celo videti je bilo, da jih še zdaj nekdo uporablja. To domnevo mu je potrdilo dejstvo, da je odkril tam, kjer je sodil, da mora biti Poljančeva hiša, voziček, ki je bil obložen s sodi in zaboji. Nedaleč odondod pa je ležalo na tleh vedro, ki je bilo pritrjeno z vrvjo in ta vrv je izginjala visoko v temo.

Posvetil je navzgor. Strop je imel okroglo luknjo, ki je segala tako visoko, da luč ni mogla doseči vrha. Rajko pa je bil prepričan, da mora biti to tisti vodnjak, ki ga je Poljanec sam izkopal.

Naglo je šel dalje. Vedel je, da mora prehoditi še precej poti, preden bo pri zidu, ki mu je že enkrat zastavil pot. Naposled je le prispel do kraja, kjer se je rov razširil v nekakšno dvorano, ki je morala biti skladišče tihotapskega blaga.

Videl je, da je to skladišče naravnost ogromno. Od tal do stropa je bilo polno samega blaga. Po stenah je viselo orožje, najbrž za primer, da bi se bilo treba braniti. V kotu pa je zagledal omarico, ki jo je prav lahko odprl.

Posvetil je vanjo. Razen denarja in raznih dragocenosti je odkril v notranjosti še nekaj knjig. Videl je, da ima Črni mož pravečto knjigovodstvo, sicer nerodno pisano, a natančno. Da, dober trgovec mora biti ta Črni mož! Tihotapci in prikrivalci tihotapskega blaga so bili zaznamenovani z imeni ali pa z drugimi znaki. Toda te knjige bi jim bile nevarne, če bi jih dobila oblastva v roke! Poljanec ni bil tako zelo prebrisan, kakor je sam o sebi mislil.

Rov je vodil dalje, toda le še nekaj metrov. Potem je obstal Rajko pri zidu, ki mu je bil namenil svojo današnjo pot. Pripravljen je bil na težavno, morda celo nerešljivo nalogo, toda kmalu je opazil, da se je zmotil, in to ga je navdajalo z velikim veseljem. Ko je namreč s svetilko preiskal zid, je opazil na njem neko pripravo, o kateri na drugi strani še sledu ni bilo.

Zid je bil nekakšna vrtljiva stena med štirim podboji, ki so bili tako obdelani in pobarvani, da so se na obeh koncih tesno prilagali steni

Na Irskem so se pričele spet hude notranje nomatije, ker stremi predsednik De Valera za popolno osamosvojitvijo Irske od Anglije, dočim so drugi politiki iz gospodarskih ozirov za to, da se še vedno ohranijo dosedanje zveze.

V Nitri na Češkoslovaškem so bile nedavno velike svečanosti v proslavo 1100letnice prvega slovanskega krščanskega kneza Pribine. To slovesnost je izrabil znani voditelj slovaških avtonomistov pater Hlinka in zahteval takojšnjo uvedbo avtonomije za Podkarpatsko Rusijo. Vsi češki listi ogorčeno obsojajo takšno početje, ki je le v korist Madžarom, in naglašajo, da je Hlinkovo početje prava veleizdaja.

Mussolinij snuje novo srednjeevropsko zvezo, ki naj ob sodelovanju Male Antante skrbi za gospodarski dvig Srednje Evrope.

DOPISI

KOPRIVNIK PRI KOČEVJU. Letni telovadni nastop tukajšnje sokolske čete se bo vršil ob sodelovanju sosednih društev 27. t. m. Za nastop se četa pripravlja že precej časa. Zato je upati, da bo dobro uspel. Sokol je v našem kraju edino nacionalno društvo, ki se mora boriti z velikimi ovirami. Vsa narodna društva in občinstvo se naprošajo, da se te prireditve v čim večjem številu udeležijo, ker bo to obenem tudi manifestacija narodne zavesti tukajšnjih Slovencev, ki živimo popolnoma odrezani od ostalega slovenskega življa, pomešani med tukajšnje Nemce. Obilna udeležba bo mlado četo opogumila, da pojde kljub preziru neustrašeno in z zadoščenjem novim uspehom nasproti.

LASKO. Ena najlepših letošnjih prireditev bo brez dvoma slavnostna otvoritev Sokolskega doma v Laškem dne 3. septembra pod pokroviteljstvom g. ministra dr. Alberta Kramerja. Novodograjeni dom je krasna zgradba v lepi legi poleg kopalniških nasadov. Za dograditev gre čast sestram in bratom in vsem dobrotnikom, ki so z neprimerno požrtvovalnostjo omogočili postavitve tega Sokolskega doma, enega najlepših v naši državi. Vozne olajšave k tej slavnosti bodo še objavljene v časopisju.

LJUTOMER. V naši glasbeni šoli bodo vpisovanje dne 2. septembra dopoldne od 8. do 12. ure. Na šoli se bodo pcutevali gosli, klavir, čelo, flavta, klarinet, teorijo in mladinsko petje. Vse natanč-

po velikosti in se tudi po barvi niso ločili od nje. Lesen zapah jih je zgoraj in spodaj zapiral. Rajko ga je odprl in z malenkostnim naporom steno zavrtel okoli osi.

Črni mož je vse to brez dvoma sam napravil. Koliko naporov in potrpežljivosti je bilo treba, da je dal staremu rovu sedanjo obliko!

Zdaj bi bil Rajko z lahkoto in najvarneje prišel na prosto skozi lijak, toda moral se je vrniti po isti poti, po kateri je bil prišel, da ne bi izdal svoje navzočnosti. Vrtljiva stena se je zapirala samo na tej strani in vrv v rovu bi ga bila lahko izdala.

Zato se je obrnil in poskusil čimprej prehoditi dolgo pot do izhoda pri skednju. Ni vedel, za katero uro so bili nocoj domenjani tihotapeci in je moral biti zato pripravljen tudi na morebitno srečanje s samim Črnim možem.

Samo možu, ki je orjaško močan, je mogoče eplezati po vrvi tako visoko. Rajko je bil pošteno utrujen, ko je pomolil glavo iz rova in hitro pogledal po skednju, ali mu morda ne preči s kakšne strani nevarnost. Potem se je še zadnjič oprjel vrvi in skočil na trdna tla. Skrbno je odstranil vse sledove in se globoko oddahnil. Zbil je bil, da so ga bolele vse mišice.

Doma je dobil Marto, ki mu je skoraj v zadregi dala roko. Sa je bilo prvič, da sta se srečala na Rajkovem domu.

«Kje pa si spet hodil, fant?» ga je jel oče izpraševati. «Vesel sem bil, da si se vrnil iz tu-

nejše na deski v šolski veži. Sola zelo napreduje. Ukovina kakor lani, revnim se pa lahko zniža. — Na meščanski šoli bo vpisovanje v prvi razred 2. septembra od 8. ure dalje. Prinesti je s seboj krstni list, šolski izkaz, potrdilo davčnega urada o davkih, kolek za 5 Din za vpis in 20 Din za zdravstveni sklad. Šolnina znaša polovico one

na srednjih šolah; ako znaša davek manj ko 300 Din, ni šolnine. V sedanjih hudih časih se kaže vedno bolj vrednost širše in posebno praktične izobrazbe tako za kmeta kakor za obrtnika in trgovca. Tako izobrazbo daje mladini meščanska šola. Zato staršem toplo priporočamo, naj vpišejo deca v to šolo. Revni učenci dobe tudi

spod!? Prepusti ga ljubemu Bogu, njega ne bo mogel premotiti in premagati.»
Tedad je stopil stari Potočnik k njej in ji položil roko na ramo.
«Marta, ti govoriš, kakor mora govoriti ženska, ki ji je dal Bog mehko, usmiljeno dušo. V tvoje srce še nikdar ni seglo sovraštvo in hlepenje po kaznovanju. Toda odpri oči in ozri se okoli sebe, da boš videla, kaj je napravil Črni mož! Pojdi tja na pokopališče, kjer počiva v hladnem grobu moj sin Franč. Poglej meni samemu v obraz in začela boš drugače misliti. Zaradi mene se še črv ni nikoli zvil. Moje srce je dobro in ljubeče. Toda v njem je košček, ki je trd kakor jeklo in kamen. Črni mož mi ga je ranil in krvavel bo, dokler se z njim ne pobotam tako, da ga uničim. Rajko je zdaj edini, ki ga imam, in ker vem, da hodi za mojim sovražnikom, trpim, ker se utegne vsak trenutek pripetiti, da mi kdo prinese vest o njegovi smrti. Ker pa je prišel že tako daleč, se ne sme več umakniti nazaj. Prepovedujem mu in tudi vem, da me ne bi ubogal, če bi zahteval od njega nasprotno. Pravico imamo do Črnega moža in te pravice nam nihče ne more in ne sme vzeti!»

«Ali ga že imaš, Rajko? Ali ti zdaj ne more več uiti?»

«Ne, tako zanesljivo ga imam, tako globoko tiči v pasti, da ga nič več ne reši. Sam pa tudi nisem več v nevarnosti.»

«Ali ti lahko vreamem? Kar koprnela sva od strahu in skrbi, ker sva zvedela, da hodiš ponoči po gozdu in oprezuješ za Črnim možem.»

Marta je doslej poslušala razgovor, ne da bi vedela, o kom govori Rajko. Ko pa je začula prvič tudi ime, je vzdrltela.

«Kaj, Črnega moža misliš ujeti?» ga je vprašala in prebledela. «O, Rajko, nikar ne poskušaj tega! Strašen je in krvavo se bo nad teboj maščeval.»

«Prav imaš, ko praviš, da se strašno maščuje, Marta, toda tega strašnega maščevanja se ne bojim. Bodeče željo sem mu že izpulil.»

«Vseeno! Ali veš, kako pravi sveto pismo: Maščevanje je moje; jaz bom vračal, pravi Go-

Samo

GAZELA

TERPENTINOVOMILO

PERE PERILO ČISTO IN ZRAČNO

GTJ 6-35

nekaj kujig. Vpis za ostale razrede bo 4. septembra. Učenci in učenke morajo prinesiti s seboj zadnje izpričevalo in potrdilo davčnega urada.

STRAŽIŠČE. Sokolsko društvo Stražišče bo razvilo v nedeljo 3. septembra društveni prapor. Za to slavnost se pripravljajo vsi oddelki prav marljivo. Dramski odsek bo uprizoril v nedeljo 27. t. m. ob 16. «Divjega lovca» na prostem pred šentpetrsko kapelico na vznožju Šmarjetne gore v režiji br. VI. Rojiné, kjer nastopi nad 100 sodelujočih. V kranjski župi bo to menda prva tovrstna prireditvev. — V soboto 12. t. m. ob pol 21. se bo vršila telovadna akademija na letnem telovadišču poleg Sokolskega doma. V nedeljo dne 3. septembra pa bo telovadni nastop V. skupine Sokolske župe Kranj. Ob 15. bo krenila poveljka po vasi, nato bo razvitje prapora pred domom, zatem pa na letnem telovadišču nastop vseh oddelkov s sodelovanjem vojaške godbe. Vse Sokole in Sokolstvu naklonjeno občinstvo vabimo na te prireditve da nam s številno navzočnosti pripomorejo do novih izpodbud za nadaljnje delo v blaginjo naroda in domovine.

VELENJE. Minulo nedeljo so priredila vsa tukajšnja narodna kulturna in dobrodelna društva iskreno odhodnico g. dr. F. Podkoritniku, ki je kot banovinski zdravnik premeščen na Grosuplje. Zastopniki trške občine, občinskega pomožnega odbora za brezposelne, državne železnice in rudnika, podružnice Rdečega križa, katere podpredsednik je bil g. dr. Podkoritnik, udeležencev samaritanskega tečaja, katerega je imenovan skupno z g. dr. Kolškom prav uspešno organiziral in izvedel, Sokolskega in Gasilskega društva so se v prisrčnih besedah poslovili od g. dr. Podkoritnika, ki je v vseh društvih zavezal ugledna mesta in se zaupanju javnosti tudi v polni meri oddolžil s požrtvovalnim sodelovanjem. Zlasti so vsi poudarjali plemenit značaj in dobro srce g. doktorja, ki je revnemu sloju v našem okraju storil v razmeroma kratkem času svojega bivanja v Velenju mnogo nepozabnih dobrot. Prisrčnost slovesa, h kateri je pripomoglo tudi ubrano petje, bodi g. doktorju in gospe soprogi znak vsaj skromnega priznanja njune priljubljenosti, Grosuplju pa le čestitamo na tej pridobitvi.

VERŽEJ. Naša strelska garda pripravlja proslavo 250letnice zadnjih bojev s turškimi tolpani na Murskem polju. Obenem sklicuje za ta dan veliko manifestacijsko protestno zborovanje proti madžarskim revizionistom, ki hočejo pohlepno segati po našem Prekmurju. Proslava in zboro-

vanje se bosta vršila 27. t. m. na glavnem trgu s sodelovanjem vseh društev iz domačega in sosednih srezov. Ob pol 10. bo slovesna sv. maša na glavnem trgu. Po njej manifestacijsko zborovanje, kjer bo nastopil kot slavnostni govornik naš rojak, prečastiti g. Franjo Kovačič, prelat in profesor. Za njim bodo nastopili govorniki iz naroda in obmejnih krajev. Uniformirana trška garda vabi prav vse, da se nameravane slavnosti in zborovanja udeležijo v največjem številu, da ponovno dokažemo, da nismo pripravljeni niti ene pedi naše domovine si dati odtrgati po tujcih. — 50odstotni popust na železnici zagotovljen.

ZAGORJE PRI KOZJEM. (P o ž i g.) V nedeljo 23. julija t. l. okrog 3. ure zjutraj je zgorelo stanovanjsko poslopje posestnice Marije Pozničeve v Zagorju št. 81. Hiša je bila lesena in s slamo krita ter je stala na hribovitem kraju. Ogenj je brez dvoma iz jeze podtaknila hudobna roka. Marija Pozničeva trpi približno 20.000 dinarjev škode. Pogorelo je tudi 25 sadnih dreves, nekaj obleke, razne listine arhiva krajevne organizacije JNS, gozdne zadruga v Zagorju in Jerneja Cirkovnika, državnega upokojenca. Nesreča je tem občutnejša, ker hiša, žal, ni bila zavarovana in je pogorelka ostala brez vsakih sredstev, da bi si zgradila hišo na novo. Pogorelka prosi usmiljena srca za pomoč. V kratki dobi je to že tretji požar, podtaknjen po hudobnežu v občini Zagorju.

GOSPODARSTVO

O konjevi zunanjsčini in o veterinarski razstavi

G. dr. Veble v Ljubljani nam je poslal tale članek:

Konjereja zavzema med rejo drugih domačih živali neko — rekel bi — izjemno stališče. To izjemno stališče izhaja iz same narave živega konjevega telesa, ki je po svojem notranjem in zunanjem ustroju usmerjeno na jakost in hitrost. Prva je našla že v ljudskem mišljenju izraz: Če hočemo namreč poudariti moč osebe ali živali, pravimo «močan kakor konj». Hitrost je pa za konjevo telo sploh značilna in predvsem je to tista lastnost, zaradi katere so konja pred tisočletji udomačili. Nagel je konj zaradi vitke, močne in strjene zgradnje svojega okostja, hiter je zaradi tega, ker so koti posa-

meznih delov njegovih okončin (nog) pravilno odprti, ker so njegovi sklepi trdno zvezani z močnimi vezmi, hitrost konjevega telesa je posledica njegovih silnih, najugodnejše nameščenih in na najprimernejših mestih nasajenih mišic, dolgih močnih in tenkih kit, posledica velikega in jakega srca, velikega obsega pljuč, globokih prs, dolgega in poševnega križa, podolgastega vratu, poševnih plečet, svobodno nasajene glave in velikih širokih nozdrvi. Vsi ti telesni deli so med seboj lepo ubrani in v svoji celoti naperjeni na naglo gibanje. Kot taki predstavljajo za človeško oko tudi z lepote, rekel bi, umetniškega stališča lepo sliko. Slikarji uporabljajo zato konjevo telo kaj radi za predmet svojega umetniškega ustvarjanja, pri čemer je ono bodisi središče napravljene slike ali pa tvori lep okras drugih umotvorovih delov.

Lepota in ubranost konjevega telesa pride posebno jasno do izraza, če primerjamo konja s kako drugo domačo živaljo. Predstavimo si iskreda, polnokrvnega arabskega žrebca, ki je kot živo srebro, ki razposajeno skače, prešerno hrza, živahno koplje z nogami in nestrpno prestopa, strastno čakajoč, da bo kot živ plamen ali kot puščica z napetega loka planil v divji dir, poleg njega pa mirne, skromne, oglate in nerodne krave ali zraven težke, z glavo navzdol obrnjene, počasne, z dolgimi ušesi opremljene svinje! Kakšna nasprotja, ki silijo človeka na smeh!

Zunanjsčina konja sploh, predvsem konjskih pasem v naši banovini z vsemi njegovimi vrtilinami pa tudi napakami bo jasno in nazorno predočen na veliki veterinarski razstavi, ki se bo vršila letos v pričetku septembra meseca v okviru ljubljanskega veleseljma. Naj torej ne zamude te edinstvene prilike, da se pouče o našem konju, vsi oni, ki se zanj zanimajo bodisi kot gospodarji, bodisi kot sportniki ali pa tudi kot ljubitelji te plemenite domače živali.

Tedenski tržni pregled

ZIVINA. Na zadnjih sejmih je ostala cena živini neizpremenjena.

HMELJ. Obiranje bo ta teden v glavnem končano in se bo pričelo trgovanje. Nekaj malega so prodali hmeljarji po 50 Din za kg, vendar pa vsi pričakujejo še porasta cen, ker je svetovna letina le srednja.

ljudem, da izvrše njegovo kazen. Njegov glas sem že davno čul, toda poslušati ga nisem mogel. Ali naj se mu zdaj uprem, ko imam moč, da maščevanje dopolnim? Ne! Rajko, izroči Črnega moža mojim rokam in vse življenje te bom blagoslavljaj. Nobena sila na svetu, nobeno bogastvo in nobena prošnja ga ne bo mogla rešiti. Kakor on ni imel z nami usmiljenja, tako bo tudi on plačan brez sočutja in usmiljenja!»

«Ali si res že prepričan, da ti ne more več uiti?» je vprašalo dekle.

«Da, in ne more se mi več upreti, če ga dam zgrabiti. Tudi njegovo ime vem. Sploh vse, kar je potrebno.»

«Kdo je, Rajko? Daj, povej mi, prosim te!»

«Zdaj ti še ne morem in ne smem vsega odkriti. Toda kmalu boš vedela.»

«Videl si ga pa že, kajne? Kakšen je?»

«Močan in plečat. Za pasom ima nož in pištolo. Spoznal sem ga po črni bradi. Čez njo ima pa krinko. Strašno ga je gledati.»

«Kakšne pa ima lase?»

«Temne. Na vrat mu padajo.»

Tedaj je Marta kriknila in skrila svoj obraz med dlani. Potem je prebledela kakor stena in omahnila na stol. Kmetica je preplašeno prihitela, Rajko pa je prijel njene roke in jih odtrgal od obraza.

«Za božjo voljo, kaj ti je, Marta?» jo je prestrašeno vprašal.

Roke so ji padle na stol, kakor ne bi bile njene. Glavo je položila na stolovo naslonilo. Težko je dihala in ustnice so ji trzale. Izpod priprtih trepalnic sta se utrgali dve debeli solzi in zdrknili po prsteno bledih licih.

«Rajko!» je trdno šepnila.

«Marta, bōdi močna. Odpri srce in povej mi, česa ti manjka. Vsi te bomo radi tolžili. Pomagali ti bomo, če je le v naših močeh.»

«Očeta nimam več!»

«Kako misliš? Kaj veš o njem?»

«Vse, vse vem! O, moja ljuba, dobra mati! Tega ne boš mogla prenesti. Ne boš mogla preboleti. Obe bova umrli, ti in jaz!»

Misel na mater ji je vrnila zavest. Zajokala je, da se je Rajku in njegovim staršem trgalo srce, ko so čuli izbruh bolečine, ki ji je grizla srce. Počočnica je sedla k njej in jo stisnila k sebi.

«Ne jokaj, Marta. Povej rajši, kaj ti je. Nikoli ne bomo pozabili nate, ko si bila vendar tako dobra z nami vsemi.»

«O, ne, ne morem povedati! Sovražili bi me in me zapodili stran in to — to — bi bilo še hujše kakor vse drugo!»

«Da bi tebe sovražili in podili stran, Marta? Kaj pa misliš? Vprašaj mojega moža, vprašaj Rajka, ali mislita kaj takega!»

«Marta, sezi mi v roko», je dejal slepi Potočnik nežno. «Ta roka naj ti bo v pomoč in podporo v sili. Samo povej, reci še enkrat, kje ti moramo pomagati.»

«In tu je moja roka, Marta», je dodal Rajko. «Se nikoli je nisem dal človeku, ki bi je bil nevređen. Tudi name se lahko zaneseš v sili. Zato povej, zakaj nimaš več očeta?»

«Saj sam dobro veš!»

«Ne vem, ali misliš prav.»

«Prav mislim, Rajko, da — in povedala — povedala bom. Mora mi priti iz ust, iz srca ta beseda, da me ne zamuš. Čim prej, tem bolje! Ali veste, oče Potočnik, ali veste, kdo je Črni mož? Moj oče...!»

«Tvoj oče je? Poljanec?»

Slepca je omahnila roka, ki je dotlej držala njeno, vstal je in se opotekel nekaj korakov nazaj. Na njegovem skaženem obrazu se je nekaj posvetilo kakor nenadno spoznaje. Oči so se mu izbuljile, kakor bi mu hotele skočiti iz jamic. Zobje so se mu zagrizli v ustnice. Potem je planil naprej, kakor bi hotel pasti po skritem nasprotniku, ki je pravkar pokazal svoj skrivnostni, pravi obraz.

«Da, moj oče, Poljanec! Kajne, zdaj me sovražite in zaničujete? Zdaj moram iti?»

«On — on — je bil torej!» je starec siknil in zaškripal z zobmi. «Dostikrat se mi je tako zdelo in nikoli si nisem mogel Črnega moža predstavljati drugače nego v njegovi osebi. On mi je torej umoril sina! On mi je vzel luč oči! On je bil tisti hudobec, ki je uničil toliko poštenih ljudi — vse tiste, ki se mu niso dali ujeti v mreže. Rajko, ali je res? Ali je kdo drugi?»

«On je, oče!»

(Dalje prihodnjič.)

VINO. Lepo vreme je zopet nekoliko pospešilo vinsko kupčijo in s tem tudi dvig cen. V pravilno oskrbovanih vinogradih se pa grózdje normalno razvija in je prav lepo. Cene za črnine in za rdeča vina (cvičke) se izpreminjajo po kakovosti in skupni množini od 3 do 5 Din, za bela navadna (8 in pol do 10 odstotkov) od Din 2-25 do 2-75, boljše mešana od Din 3— do 3-50, sortna močnejša pa od Din 3-50 do 6— za liter v pridelovalčevi kleti, odnosno franko nakladalna postaja. Razmeroma so cene vinu v dravski banovini zmernejše ko drugod, kajti tudi v Banatu so znatno poskočile, ker se zaloge vidno krčijo.

Sejmi

28. avgusta: Kranj, Št. Vid na Blokah, Sv. Trojica v Slovenskih goricah, Ribnica na Pohorju.
29. avgusta: Moravče, Žalec, Zagorje, Poljčane, Novo mesto, Muta.
30. avgusta: Velika Loka.
31. avgusta: Videm (Dobrepolje), Konjice.
1. septembra: Žigarski vrh, Skaručina, Radeče, Višnja gora.
2. septembra: Sodražica, Vesela gora, Prosenjakovci, Sv. Bolfenk.
3. septembra: Planina.

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili v devizah (k spodnjim tečajem se naj prišteje še premija 28,5 %):
1 nizozemski goldinar za 23.03 do 23.18 Din;
1 nemško marko za 13.76 do 13.77 Din;
1 ameriški dolar za 41.86 do 42.12 Din;
100 francoskih frankov za 225 do 226 Din;
100 češkoslovaških kron za 170.87 do 171 Din;
100 italijanskih lir za 301 do 304 Din.

Avstrijski šiling se je prodajal v zasebnem kliringu po 8.65 Din. Dolar se prodaja po 54 Din s premijo vred.

Vojna škoda se je trgovala po 248 do 249 Din, investicijsko posojilo pa po 52 do 54 Din.

Kratke vesti

— **Kdaj mora vdova po smrti obrtnika namestiti poslovodjo.** Po § 14. zakona o obrtnih je izdal minister za trgovino pravilnik o postavljanju poslovodij pri rokodelskih obrtnih, ki jih po močevi smrti vodijo vdove. Po teh predpisih so

dolžne vdove namestiti poslovodjo, kadar gre za naslednje obrti: proizvodnje pušk in strelnega orožja, strojno ključavničarstvo, mehanične obrti in obrti, ki se bavijo s precizno mehaniko, proizvodnje medicinskih in kirurških aparatov in instrumentov, tiskarne, litografije, ksilografije, cinkografije, proizvodnje umetnih mineralnih vod, proizvodnje streliva, razstrelil in pirotehničnih predmetov, podjetja za instalacijo vodovodov, plinovodov in kanalizacijo in podjetja za vpeljavanje električnih naprav za razsvetlavo in pogon. Pri ostalih obrtnih vdova ni dolžna postaviti poslovodje, če tega zakon izrečno ne predpisuje.

— **Ugotovitev brejosti krav.** Prepričamo se lahko, ali je ali ni krava breja, že v treh mesecih po zaskoku bika. V to svrhu vzamemo en kozarec vode, v njo vlijamo v kapljicah količino kavine žlice sveže namolzlega mleka. Kadar krava ni breja, tedaj se zmeša mleko takoj na površini z vodo. Pri breji kravi, in sicer že od tretjega meseca, padejo mlečne kapljice na dno kozarca in se le malo spajajo z vodo. Čim dalje je krava breja, tem jasnejši je poizkus. — Za nas kmete bi bil ta poizkus zelo umesten, ker nič ne stane, prinese pa nam lahko velik dobiček. S temi poizkusi se bavi neki kmet v Budjovcih. Če se bo kateri naših kmetov bavil s tem poizkusom, priporočamo, da napravi dva: enega z mlekom krave, ki je gotovo breja. Tako se bo mogel vsak sam lahko prepričati o vrednosti teh poizkusov.

— **Razstava mlečnih izdelkov na velesejmu.** Na velesejmu od 2. do 11. septembra bodo sodelovale vse delujoče mlekarke zadrage v naši banovini. Ob tej priliki nam pokažejo razne vrste mlečnih izdelkov, slike in nazorne mlekarke statistike. Mlekarke zadrage nastopijo na razstavi skupno pod naslovom «Strokovna zveza mlekarških zadrug». Vodstvo mlekarke razstave in prodaja mlečnih izdelkov sta dodeljena mlekarškemu odboru z referentom banske uprave na čelu.

DOMAČE NOVOSTI

* **Kraljev dar za cerkev.** Njegovo Veličanstvo kralj Aleksander je podaril za popravo in obnovitev po požaru poškodovane djakovske katedrale 100.000 Din.

* **Volitve za delavsko zbornico v Ljubljani** bodo letos meseca oktobra.

* **Vozne olajšave za ptujske svečanosti.** Ministrstvo za promet je dovolilo znižano vozno na državnih železnicah za vse tiste, ki se udeležijo proslave petindvajsetletnice septembrskih dogodkov v Ptuj, ki bo 8., 9. in 10. septembra, in sicer imajo telovadei Sokoli pravico do četrtinske, vsi drugi udeleženci pa do polovične voznine. Vozne olajšave bodo veljale od 4. do 14. septembra t. l.

* **Gasilske organizacije proste poštnih pristojbin.** Jugoslovska gasilska zveza v Ljubljani naznanja vsem včlanjenim gasilskim društvom in župnim načelstvom, da je direkcija pošte in telegrafa izdala na vse podrejene poštne urade okrožnico sledeče vsebine: V smislu določil § 97. zakona o organizaciji gasilstva kraljevine Jugoslavije, so vse gasilske organizacije v naši državi oproščene plačevanja poštnih pristojbin za navadna in priporočena pisma, dopisnice, tiskovine, poštne nakaznice, čekovna vplačila, navadne in vrednostne pakete, in sicer v medsebojnim razmerju in v razmerju z državnimi in samoupravnimi oblastmi, uradi in ustanovami ter za čekovna vplačila z vsemi lastniki računov poštne hranilnice. Na vseh pošiljkah je označiti s štampiljko levo spodaj: **Službeno, poštnine prosto.** Pisma in druge pošiljke na privatne osebe niso poštnine proste. Vsa p. n. društva naj dopisujejo odslej društvom, župam in zvezi poštnine prosto. Prav tako tudi vsem državnim in samoupravnim uradom.

* **Jesenski Ljubljanski velesejem.** Spet bo oživela naša bela in lepa Ljubljana med 2. in 11. septembrom. Gospodarsko in kulturno središče dravske banovine bodo posetili desetisoči gostov iz vseh krajev naše prostrane države in inozemstva, da si ogledajo bogato založeno in pestro razstavo «Ljubljano v jeseni». Na razstavišču v izmeri 40.000 m² bodo nameščene v desetih velikih razstavnih zgradbah sledeče razstave: I. Veterinarska razstava. II. Kmetijska razstava (sitarstvo in mlekarstvo, čebelarstvo, zelenjad, vino). Razstava dalij. 2. in 3. septembra razstava goveje živine montafonske pasme. Od 4. do 12. septembra razstava ovc in koz. Od 2. do 11. septembra velika razstava poljedelskih strojev in orodja. III. Razstava «Slovenska cerkev». IV. Misijonska razstava. V. Umetnostna razstava «Madone slovenskih likovnih umetnikov». VI. Razstava «Red in snaga k zdravju pomaga», nazorna razlaga novodobnega racionalnega gospodinjstva. VII. Pohištvo, stanovanjska oprema. Radio. VIII. Krojaška razstava.

Soteščan:

Tajnosti gorske vasice

Povest iz prošlega stoletja.

Rjave je med pripovedovanjem molčal in kimal. Jaka ni bil tako neumen, kakor so ga glivali sosede. Marta ga je dobro poučila, kako naj se obnaša. Pa si je do pičice vse zapomnil.

Bistro oko postave ni našlo na Rjavcu nobene krivde. Orožnik ga je označil v zapisniku kot duševno omejenega človeka. To so potrdile priče in ves greh je padel na dušo njegove Marte.

Možiček je ostal doma za varuha pri otrocih. Orožnik mu je še naročil, naj jim skrbno nadomešča mater. Jaka mu je obljubil ter ga prosil, naj pozdravi Marto.

Ponarejalci denarja so se zvižali v objemu pogube in čakali na sodbo. Ljudje niso vedeli o njih drugega nego to, da nočejo ničesar priznati. Babnikova Minka je sicer obiskala očeta, a sta smela govoriti le o gospodarskih rečeh. Tudi Šimenka je govorila z možem, ne bi mogla karkoli izvedeti. Ti obiski so morali biti prav kratki in pod paznikovim nadzorstvom.

Čotarja dozdej še niso izdali. Bal pa se je, da ne bodo držali besede. Samo nerodno naj zinejo, pa poroma v luknjo.

Murnov Jože ga je krepil z vedno novim pogumom. Trobil mu je v uho, da je vsa nevarnost že končana. To pa zato, ker se je pravočasno otre-

sel krivde. V najhujšem primeru ga bo sodišče samo zaslislalo, a nato izpustilo.

Čotar ni mogel biti Jožetu dovolj hvaležen. Kako nesrečen bi bil, ako bi ga ne bil poslušal! Zadovoljstvo, ki ga je občutil, je bilo vredno več ko sveženj stotakov.

Mladenič se je pri Čotarju hitro udomačil. Ančka je sedla na prestol v njegovem srcu. Skrivnostna roka je spajala njune občutke in pletla sladko vez ljubezni.

Minka je obujala kesanje in objokovala svojo grenko usodo...

O mraku nekega večera so se pojavili na Rovišju trije neznanci. Njihova obleka je bila vsa umazana in razcapana. Nosili so ponošene klobuke s širokimi pobešenimi okrajci. Njihova senca je zakrivala porasle obraze.

Tuji so zavili k Mlakarju, kjer sta bila takrat gostilna in županstvo. Sedli so za mizo in naročili vina. Njih sumljivo vedenje je vzbujalo splošno pozornost.

Ko so popili vino, so prosili za prenočišče. Mlakar, resen mož, ni zaupal potepuhom. Zato je prošnjo kratkomalo odklonil.

«Kam bomo pa šli zdaj ponoči?» so vztrajali neznanci pri svoji zahtevi.

«Kamor hočete», jim je odgovoril. «Pri nas ni prostora...»

Tuji so nastopili odločno: «Vi ste župan ter morate skrbeti za siromake.»

Župan se je razhudil: «Kdo pa ste, da se drznete kaj takega izreči...»

«To vam bomo že še povedali», mu je obljubil eden izmed njih s skoro grozečim glasom.

«Takoj moram vedeti. Ali pa pokličem nekaj fantov in poskrbim, da vas pomečejo na cesto...»

To je učinkovalo. Neznanci so se začeli odpravljati. Pred odhodom mu je zapretil eden: «Gremo, a se bomo še vrnili...»

Nekaj časa so se potikali po vasi kot vohuni. Ljudje so jih od daleč opazovali. «Kaj neki iščejo?» jih je skrbelo. «Ali niso nevarni?» Župan je že sklenil, da jih bo dal s silo odstraniti.

Tuji so naleteli na mladega fanta ter ga ustavili sredi poti. «Ali je še daleč Bukovje?» mu je pošepnil eden na ušesa.

«Kake pol ure», je odgovoril fant po tihem.

«Bi nas li hotel spremiti?»

Fant je pomišljaj in odvrnil nezaupno: «Ne vem; nič se ne poznamo...»

«Nikar se nas ne boj!» Neznanec ga je potapljal po rami ter mu spustil v žep pest drobiža.

Fant se ni več upiral. Nekaj mu je reklo: «To so pa zopet kakšni ponarejalci denarja!» Zato so ga tako obilno obdarovali. Navadni ljudje nič ne dajo za tako uslugo.

Hodili so tiho in počasi. Fant je moral iti naprej, tuji so mu pa sledili. Večkrat so postajali. Poznalo se jim je, da niso vajeni mnogo hoditi. Kamenje jim je oviralo korake.

Preden so dospeli v Bukovje, so naročili spremljevalcu, naj jim pokaže Babnikovo hišo.

IX. Razstava narodnih vezenin timoškega okrožja. X. Industrijski in obrtni oddelek. XI. 8. septembra tekmovanje jugoslovenskih harmonikarjev na velesejnu. — 50odstotni popust na železnicah. Vozne olajšave so priznane tudi na parnikih. Permanentne legitimacije s pravico na prevozne olajšave in poljuben večkratni vstop se dobivajo pri tujsko-prometnih ustanovah, denarnih zavodih, zadrugah, župnih in občinskih uradih, podružnicah Kmetijske družbe, strokovnih organizacijah in pri blagajnah večjih postaj v dravski banovini. Pri nakupu se plača za legitimacijo Din 3—, ostanek Din 27— pa pri blagajni ob vходу na velesejem. — «Ljubljana v jeseni» bo prirejena vestno in z ljubeznijo. Oglejte si to razstavo!

* **Pogoji za sprejem v državno strokovno šolo za pletarstvo v Ptuj.** Pletarstvo more nuditi kot domača obrt mnogim lep zaslužek posebno takrat, ko kmetijsko delo počiva. S to obrtjo so pa dani življenjski pogoji tudi vsem onim osebam obojega spola, ki zaradi svoje pohablenosti ne morejo opravljati drugih poslov in je njih življenjski obstoj odvisen le od milosti svojcev, javnosti in občin. Državna strokovna šola za pletarstvo v Ptuj ima predvsem namen izvežbati praktično in teoretično, v pletarstvu in vzgoji vrb učence obojega spola ter jih usposobiti za pletarske pomočnike, ki pa pomagajo po dovršeni učni dobi tudi do zaslužka, če ne bi mogli pletarstva izvrševati na svojih domovih. Šolsko leto se bo pričelo 1. septembra 1933. V prvi razred se sprejemajo učenci in učenke, ki so dovršili vsaj dva razreda srednje ali meščanske šole ali šest letnikov osnovne šole in so najmanj 14 let stari. Prijave, ki se lahko izvrše pisмено, morajo obsežati: krstni list, domovnico, odpustnico, odnosno zadnje šolsko izpričevalo, izjavo staršev (varuha), s katero se zavazujejo vzdrževati gojenca. Šoli je priključen internat, ki je v Dijaškem domu v Ptuj. Pridnim ubožnim učencem se bodo po možnosti izposlovala mesečne podpore. Prijave je vpsolati najkasneje do 1. septembra t. l. Vsak prijavitelj prejme pisмено rešitev. Podrobnejša pojasnila daje upraviteljstvo šole.

* **Kmetijski praznik na Bledu.** Takoj po prvem kmetiskem prazniku na Murskem polju dne 3. septembra t. l. se bo vršil na Mali Šmaren 8. septembra gorenjski kmečki praznik na Bledu. Prvi je združil kmečki narod Pomurja in Podravja v veličastno manifestacijo kmečke in narodne misli,

kmečki praznik na Bledu bo pa letos že enajstič zbral kmetijski narod Posavja, da prešteje svoje vrste, čuje svoje voditelje in poslance ter se porazgovori o težavah, ki ga tarejo, in o ukrepih, ki naj mu pomagajo. Letos obeta postati ta praznik še mogočnejši zbor naprednega ljudstva z Gorenjske, Dolenjske in notranjskega dela naše banovine, ker ne bo kmečkega praznika na Krškem polju. Ze sedaj se pripravljajo možje, žene, fantje in dekleta, da pohite po železnici, za katero je dovoljena polovična vožnja, v večjih skupinah ali z avtobusi pa tudi z vozmi in kolesi ter peš če le mogoče v narodnih nošah, na Bled, da v strujenih množicah proslavijo svoj praznik ter srkajo novih pobud za narodno in kmečko stvar.

* **Nepazljivi starši.** V Novi cerkvi pri Vojniku je mlatilnica te dni zgrabila štiriletnega posestnikovega sinčka Ivana Trobiša za desnico in mu jo hudo razmesarila.

* **Velik požar je nastal pretekli četrtek zjutraj v Lescah pri posestnici Ivani Legatovi.** Uničil je hlev in skedenj, hišo pa so komaj oteli. Škoda znaša nad 150.000 Din.

* **Električni tok je ubil na praznik Velikega Šmarna osemletnega Alberta Plakolna,** sina oskrbnika Schönbornovega veleposestva v Slivnici. Otrok je prijel neosamljeno žico, ki je bila napeljana k stroju. Precej več previdnosti bi bilo treba pri tako nevarnih strojih, kakor so električni motorji.

* **Vročekrvna sejmarja.** Preteklo sredo sta se sporekla v Letušu Jože Franko, trgovec z živino v Savinjski dolini, in neki trgovec z živino iz Mengša. Poslednji je potegnil nož in tako oklal Franka, da so ga morali prepeljati v bolnišnico.

* **Pod voz je prišel.** Blizu Device Marije v Polju je zavozil s kolesom na nepreglednem ovinku 12letni železničarjev sin Mirko Šabec pod težko natovorjen voz. Vozno kolo mu je šlo preko telesá. Poškodovančevu stanje je zelo resno.

* **Tatinski berač.** Te dni je ukradel že prileten možki, proseč miloščine, pri zlatarju Eberlu v Ljubljani zlat križec, vreden 1000 Din. Svarimo pred nakupom ukradene zlatune.

* **Premiranje plemenskih konj priredi letos konjerejsko društvo za dravsko banovino pod običajnimi pogoji, in sicer: v Ljutomeru dne 31. avgusta na glavnem trgu ob 8. za srez Ljutomer pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah 18. septembra ob 9. na Posojilničnem dvorišču za srez Maribor, levi breg; v Moškajncih na občinskem pašniku 13. septembra ob**

pol 9. za srez Ptuj; v Beltincih pri cerkvi 14. septembra ob pol 9. za srez Mursko Soboto in Dolno Lendavo in v Št. Jernej na Dolenskem na sejmišču 18. septembra ob pol 9. za srez Krško in Brežice.

* **V novem guštanjskem kopališču je utonil prejšnjo nedeljo zvečer, kmalu po zaključku slovesne otvoritve, Jožko Slivnik, 20letni posestnikov sin iz Kotelj.**

* **Nesreča župana.** Župan občine Šmartna pri Litiji je imel opravek pri Sv. Križu. Prisedel je na motorno kolo k domačinu g. Kepi. Naglo sta drvela proti Pilu, kjer sta srečala na ostrem ovinku voznika, ki jima je vozil nasproti. Vozač je zaradi ozke ceste zapeljal v breg ob cesti. Niti vozaču niti kolesu se ni primerilo nič, župana pa je pritisnil sunek ob breg in mu zlomil v členku levo nogo. Prepeljan je bil v ljubljansko bolnišnico.

* **Podtaknjen ogenj.** V Sovjaku pri Ptuj je nedavno pogorelo veliko gospodarsko poslopje posestniku Janezu Štelihu. Razen poslopja je uničil požar tudi mnogo gospodarskega orodja in strojev, da znaša skupna škoda 25.000 Din. Vse kaže, da je bil požar podtaknjen, vendar požigalca še nimajo.

* **Gasilska svečanost v Gornjem gradu.** V nedeljo 6. t. m. je gasilsko društvo v Gornjem gradu proslavilo 50letnico obstoja. Vse hiše mesteca so bile v zastavah in zelenju. Na večer poprej je bila baklada z godbo, mestece pa je bilo svečano razsvetljeno. Gasilska godba je obenem priredila podoknico edinemu še živečemu društvenemu ustanovitelju g. Francetu Spendetu. V nedeljo ob 9. je bil sprejem zunanjih gostov, nato so se pa gasilci v sprevedu napotili v cerkev, kjer je domači župnik opravil zadušnico za umrle društvenike. Popoldne se je vršila na prostranem sokolskem telovadišču svečanost. Prvi je stopil na oder starešina domačega društva g. Ferdo Ričelj, ki je v lepem govoru podal zgodovino gornjegrajskega gasilnega društva. V imenu mestne občine je društvo in goste pozdravil župan g. Franjo Mermal. Nato je narodni poslanec g. Rasto Pustoslemšek v daljšem govoru čestital društvu k 50letnici. V imenu mozirske trške občine in kot banovinski svetnik je društvu čestital g. Matija Goričar, v imenu banske uprave pa sreski načelnik g. Kandrič. V imenu Jugoslovske gasilske zveze je govoril podstarešina g. Vengust. V imenu gornjegrajskih gospa sta po končanih govorih pripeli na društveni prapor krasen svilen

Povedel jih je prav do praga, kjer so ga odslovili. Rekli so mu, naj se skriva in počaka.

Eden izmed neznancev je potrkal rahlo na vežna vrata.

«Kdo je?» se je odzvala plaho Babnikova mati.

«Dobri ljudje, ki prinašajo veselo sporočilo...»

«Ali bi odprle?» so se posvetovale ženske.

«Kar odprimo», je rekla Šimenka, ki je bila takrat pri sosedu.

Ženske so jim odprle vrata.

Vstopili so neznanci s prijaznimi pozdravi. Pripovedovali so, da so se z Bukovčani seznanili v zaporu. Zaprli so jih zaradi ponarejanja denarja, a se jim je posrečilo uiti. Naprošeni pa so, naj gredo v Bukovje in opozorijo žene, da je treba tiste stvari še bolj skriti in zakopati. Predvsem gre za stroj za ponarejanje denarja. Ta ni več varen tukaj, marveč ga morajo odnesti daleč v kako varno skrivališče.

Ženske sprva niso vsega verjele. A neznanci so jim dopovedali, da gre za korist obtožencem. Izpremembra skrivališča je potrebna zato, ker bodo oblastva vso okolico natanko preiskala.

«Ali so priznali?» je zaskrbelo Babnico in Šimenka se je tresla, ko je ponovila isto vprašanje.

«Dozdaj še skrba čuvajo tajnosti gorske vasice. Morali pa bodo povedati resnico, čim so dišče najde prave dokaze. Stroj je najbolj nevaren.»

«Kdaj bodo pa iskali?» Minka je bila vidno preplašena.

«Vsak dan utegnejo priti. Kar zajeli vas bodo in nihče se ne bo smel nikamor več geniti...»

«Ali bodo tudi nas vzeli s seboj?» je vprašala Šimenka s trepetajočim glasom.

«O tem ni dvoma. Ako najdejo stroj, vam ne bo pomagal noben izgovor.»

«In pravite, da se muditi in je nevarno...» je poizvedovala Babnikova mati.

«I seveda. Iz zapora smo jo mahnili naravnost k vam, ker smo se silo bali, da utegne biti prepozno. Pot je bila dolga ter nas je utrudila.»

«Pa bi se malo odpočili. Ali boste kaj pili in prigriznili?» jim je hotela postreči.

«Ne smemo, ker nas bodo iskali... Preden mine noč, moramo biti že daleč od tukaj...»

Ženica je obmolnila. «Ali bi?» je pošepnila Šimenki na ušesa.

«Kar povej!» je dejala glasno sosedu.

«Za denar res ne vem...» je prilezlo počasi iz Babnikove matere. «Menda so ga sežgali...»

«Kaj pa stroj? To je najbolj važno... Prišli smo prav zaradi njega...»

«Hm.» — Babnica ni mogla spraviti iz grla prave besede.

Šimenka jo je prehitela: «Menda je pod Grčo v votlini...»

«Tam bo, tam!» je hitel eden izmed tujcev. «Vaš mož mi je o tem že nekaj omenil. Ni mi pa natanko povedal, češ, saj ti bodo pokazali.»

«Tinče, Poldek!» Mati je poklicala sinova in jima naročila, naj pokažeta stazo v hrib pod Grčo. S sabo sta vzela rovnico in plamenico. Zunj se jim je pridružil fant iz Rovišja.

Minilo je precej časa, preden so se vrnili. Spremljevalec je nosil na hrbtu veliko vrečo — v nji je bil stroj za ponarejanje denarja. Pri Babniku so medtem pripravili pijače in mesa, a neznanci se niso oglasili. Odšli so naglo proti Rovišju.

Pri Mlakarju je bilo vso noč zastraženo. Pred hišo so hodili fantje, oboroženi z gorjačami. Ko so prispeli neznanci, so jih takoj obkolili.

«Mir!» je zapovedal tujec. «Pokličite župana!»

«Pa zdaj?» se je upirala straža. «Komaj polnoči je ura...»

«Zato pa zahtevamo, da nam takoj odpre vrata...»

«Prej moramo vedeti, kdo ste in kaj želite...»

«Mi nismo nevarni ljudje. Pomeniti se moramo z županom...»

«Mi smo zato tukaj, ranje so že vihteli gorjače.»

Mlakar je eui prerokanje in odprl okno. «Ali res ne bo miru pred vami?» je začel rožljati.

«Sedaj nam hočejo celo ukazovati, je dražilo fante. «Ali naj jih namažemo?»

Župan se je zadril oblastno: «Zapovedujem, da se mi takoj odstranite! Sicer vas bom dal zvezati.»

«Počasi, gospod župan, počasi!» ga je zavrnil neznanec. «Poziljem vas v imenu zakona, da

trak gospe Franja Trobejeva in Josipina Zipkinnova, nato pa je podstarešina g. Vengust izročil v lepem nagovoru g. Spendetu diplomu, s katero ga društvo kot edinega še živečega svojega ustanovnika imenuje za častnega člana.

* **Smrtna nesreča.** Pri nalaganju bukovih hlobov je padel debel hlobo na Jakoba Preloga, posestnika v Stojncih pri Ptuj, tako nesrečno, da je vrli mož na mestu izdihnil.

* **Nočni napad na Sokole.** Na Veliki Šmaren se je vračalo 20 članov Sokolskega društva v Dobovi s tovornim avtom iz Stenjevca, kjer so bili posestili letni telovadni nastop. Okrog polnoči je neka znana trojica ustavila avto na cesti med vasema Šenkovcem in Harmico. Na izzivajoče vzklike glede Hrvaške je prihitel iz teme še trop s koli oboroženih ljudi. Prišlo je do prerekanja in pretepa, pri čemer je bilo več sokolskih članov ranjenih. V avtomobilu je nastala zmeda: članice in naraščajniki so se razbežali v temno noč, pustivši nekaj telovadne obleke v avtomobilu. Druhal je naskočila avto, prisilila šoferja, da je obrnil in vozil nazaj. Napad je bil seveda pripravljen, je pa dovolj obžalovanja vreden, ker spravlja vso okolico v slabo luč in ograza tudi za bodoče varnost cestnega prometa. Orožništvo je bilo o napadu takoj obveščeno, sokolska župa zagrebška pa naprošena, da pri ministrstvu za telesno vzgojo posreduje za varnost sokolskih izletov v krajih, ki Sokolstvu niso naklonjeni.

* **Ponesrečil se je** prejšnji teden pri trboveljskem rudniku rudar Jakob Čeplak. Iztirjen voziček se je prevrnil in pokopal rudarja pod seboj. Hudo poškodovanega Čeplaka so prepeljali v bolnišnico.

* **Strela je ubila** prejšnjo soboto zvečer v Dolnjih Kamencih pri Novem mestu petdesetletno posestnico Frančiško Drgančev. Nesrečnica je pogledala med nevihto skozi okno. V tistem hipu pa je šinila mimo strela, ki je posestnico pri prič ubila in zanetila slamnato streho.

* **Nepreviden strelec.** Te dni se je igral Ivan Šturm, dijak iz Kočevja, s flobertovko, ki se je nenadno sprožila in mu razmesarila več prstov na roki.

* **Obesil se je** v Višnji gori posestnik Janez Zajc. Kaj ga je gnalo v smrt, se ne ve; gospodarska stiska skoro da ne, saj je veljal za premožnega človeka.

* **Zasledovani cigani.** V Doljnem Kronovem pri Novem mestu so te dni trije cigani vlomili ter odnesli različne obleke in obutve v vrednosti

2500 Din. Dasi so cigani po vlamu zbežali, so ljudje v njih vendar spoznali 35letnega Martina Hudorovca, 23letnega Valentina Brajnika in 24letnega Ferdinanda Brajdiča, ki jih zasledujejo orožniki.

* **Okraden cigan.** V Kočevju je prijavil te dni cigan Mihael Hudorovič, da mu je sredi noči izginil lep konj. Orožniki so kmalu izsledili konja pri nekem posestniku, pri katerem sta zamenjala dva tatova konja za njegovo kobilo. Cigan je dobil konja nazaj, tata, dva tržaška pritepenca, pa sta ušla.

* **Zet ustrelil tasta.** V Trnovcu pri Češnjevcu v Prekmurju je v prepiru ustrelil kovača Šmida njegov zet trikrat v glavo, nato pa ga je še s polem pobil do smrti. Ker je Šmidova hči hotela braniti očeta, je razkačeni mož zamahnil tudi proti njej in jo hudo ranil na glavi.

* **Stroj ga je zdrobil.** V papirnici na Sladkem vrhu je po nesrečnem naključju zgrabil stroj 48letnega delavca Franca Divjaka in ga potegnil v kolesje. Vsega pretrtega so tovariši rešili iz stroja, vendar pa je revež kmalu po prevozu v mariborski bolnišnici umrl.

* **Usodna brca v trebuh.** Te dni so pripeljali v ljubljansko bolnišnico 29letnega posestnikovega sina Antona Potočnika s Koroške Bele. Pri nekem hudem prepiru, ki je nastal v neki tamkajšnji gostilni med pivci, ga je brenil nekdo z ного tako v trebuh, da je Potočnik nezavesten obležal s hudimi notranjimi poškodbami.

* **Ukradena svinja.** Viničarju Antonu Stumbergerju v Gradišču je bila te dni ukradena iz hleva svinja, vredna 500 Din. Tatovi so svinjo spravili 80 m daleč od hleva, jo tam zaklali, potem pa jo odnesli mrtvo, kar se dá sklepati iz krvavih sledov, do borskega mosta. Tatov še niso izsledili.

* **Za mrtvičnim krčem (tetanusom)** je umrl pred nekaj dnevi v Trbovljah Volbenk Ameršek, upokojeni rudniški paznik in gostilničar. Pred 14 dnevi se je zboldel na neki deski, ki je bila okužena s tetanusovimi bacili. Tetanus je na kmetih kaj redka bolezen. Najpogosteje napada vrtnarje, ki imajo opravke s konjskim gnojem, v katerem se ti bacili najrajši zadržujejo.

* **Huda nevihta v Beti Krajini.** Na Veliki Šmaren proti večeru je divjala ob Kolpi huda nevihta. Vihar je napravil mnogo škode zlasti na sadju in v vinogradih. Med hudo uro je udarila strela v Novi Lipi pri Vinič v neko staro jabla-

no, odkoder se je odcepila in šinila preko ceste v hišo posestnika Frankoviča, kjer je napravila v cestišču globok jarek. Hiša je do tal pogorela. Škoda je tem občutljivejša, ker je bil pogorelec zavarovan za borih 7000 Din. Živino so s težavo rešili in le malo je manjkalo, da ni požar zahteval dvoje človeških življenj. Pri gašenju je namreč padel neki posestnik iz Dolnjega Suhorja z lestve ter se notranje hudo poškodoval. S podirajoče se strehe je padel tram na nogo posestnikovemu sinu Perku in mu jo zmečkal.

Clanom „Vzajemne pomoči“, registrirane pomožne blagajne v Ljubljani

Člani «Vzajemne pomoči» se opozarjajo, naj ne nasedajo raznim govoricam, ki jih razširjajo neupravičeni ljudje. Člani, ki želijo kakršnihkoli pojasnil, naj jih zahtevajo osebno ali pismeno v pisarni «Vzajemne pomoči», registrirane pomožne blagajne v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 16, II. nad. Za vsa pojasnila, ki jim jih daje kdorkoli izven pisarne, nova uprava ne prevzema nikake odgovornosti, ker ni nikogar pooblastila, da daje članom kakršnakoli pojasnila, izvzeti niso tudi bivši zaupniki (agenti).

Nova uprava «Vzajemne pomoči» stremi za tem, da pridejo vsi njeni člani na solidni podstavi do svojih pravic. Kakor hitro bodo rešene vse tehnične ovire, prične nova uprava z rednim poslovanjem in bodo člani o tem pravočasno obveščeni.

Zaenkrat razpošiljamo članom oddelka za posmrtnino obvestila o plačilu zaostale članarine, pozneje pa pričnemo člane posamezno obveščati o plačilu posmrtninskih prispevkov, ki bo predvidoma dovoljeno na več mesečnih obrokov, da člani s tem ne bodo preveč obremenjeni.

Vsem onim članom, ki so sklenili zavarovalne pogodbe z «Vzajemno pomočjo» tik pred svoječasno uradno revizijo, izvršeno po kr. banski upravi dravske banovine v Ljubljani, tēr zaradi ustavitve rednega poslovanja in razpusta blagajne še niso prejeli članskih izkaznic (police), pošljemo le-te potem, ko bodo odstranjene vse tehnične zapreke.

V Ljubljani, dne 18. avgusta 1933.

Uprava.

nam takoj odprete vrata. Uradno hočemo govoriti z vami o nečem jako važnem...»

Mlakar se je ustrašil. Hitro je vžgal luč in odklenil vrata. Tuji so vstopili, sledila jim je tudi vaška straža. Spremljevalec je odložil na mizo vrečo ter se pomešal med fante. Povedati še ni smel ničesar, ker mu je bilo tako naročeno.

Vstala je tudi mati županja. Neznanci so jo naprosili, naj jim pripravi tople vode in preskrbi brisače.

Ko so se umili in slekli ponošene cape, so se izpremenili v imenitne gospe. Župan se jim je globoko priklonil ter jih prosil odpuščenja. Očital si je, da se ni prav vedel in da bo zaradi tega slabo zapisan pri višji gospodki. Pohlevno in s klobukom v roki je čakal nadaljnjih ukrepov.

Odposlanci višjega sodišča so bili prav prijazni gospodje. Kar po domače so se začeli šaliti z županom in njegovo nočno stražo. Vse skupaj so prav laskavo pohvalili.

Nadaljnji ukazi so se glasili: «Mlakar, zdaj pa vina na mizo» in tudi kaj boljšega za želodec. Žejni smo kakor mavrica in kotel je prazen...»

Župan se je zasukal in prinesel v vsaki roki liter vina, mati županja pa je priracala s prekaženo svinjetino.

«Zdaj pa pijmo in jejmo!» — Preoblečeni gospodje so posedli za mizo in natočili kozarce. Trčili so ter napili županu in njegovi družbi. Potem so pripovedovali: «Nocojšnja noč nam bo ostala v trajnem spominu. Opravili smo veliko delo, čeprav ste nas imeli za potepuhe...»

«Zares je zanimivo», je potrdil Mlakar. Vedel še ni drugega nego to, kako je bilo na Rovišju. In to mu je silno ugajalo.

Gospodinja se je sukala krog mize in ogledovala vrečo. Skrival je iztegnila roko, da bi jo potipala, tako je bila radovedna.

«Ali veste kaj je notri?» jo je vprašal eden izmed gospodarjev.

«E, kaj bom vedela», je zmignila z rameni.

«No, kaj mislite?» ji je vzbujal radovednost.

«Nič ne morem uganiti...»

Fant, ki je nosil vrečo, je hotel nekaj ziniti, a tujec mu je prepovedal.

Potem so ugibali, a nihče ni mogel pogoditi.

Gospod je naposled odvezal vrečo in položil na mizo ličen zabojček. Potem je zasukal ročaj in skozi odprtino na sprednji strani je padel bankovec, natančno izdelan. Vsi so se glasno začudili.

Gospod je raztrgal bankovec in ponovno zavrtel. Čudež se je vselej ponovil. Vsa družba je zijala v skrivnostni zabojček.

Odposlanec sodišča je razlagal: «To je stroj za ponarejanje denarja. Tajnosti gorske vasice so razkrite. V votlini pod Grčo je bilo gnezdo sleparstva. Tam so se shajali ljudje, ki so se bavili s prepovedanim delom.»

«Menda še niso priznali!», je menil Mlakar. «Kako neki morejo tako dolgo tajiti?»

«Tukaj so dokazi... Zdaj jim ne preostane nič drugega, nego prositi milostne sodbe...»

«Ali imate že vse pod ključem?» je zanimalo župana.

«Vse, razen poglavitne osebe. Nekega Škorca ne moremo izslediti. On je bil začetnik. Ta stroj je bil njegova lastnina.»

«Škorca ne boste dobili», je vedela mati županja. «Menda je v zvezi s samim rogačem... Kadar mu gre za nohte, kar izgine, ali pa se izpremeni v kako drugo bitje. Nekoč so ga zalotili orožniki, ko je spal v senci pod drevesom. Hoteli so ga prijati, pa se je izpremenil v ververico, ki je zbežala na drevo in obsedela na vršičku...»

«Zakaj je niso ustrelili?» je pripomnil nekdo izmed fantov.

«Saj so merili,» je vedel nekdo drugi, «toda puška se ni hotela sprožiti...»

«In tudi krogla ga ne zadene», je mati županja čula pripovedovati.

«Krogla bi se ga že prijela», se je namuznil gospod, ki je spravil čudovito skrinjico nazaj v vrečo.

Mlakarica mu je nejeverno odkimala, gospod pa je nadaljeval: «Naj bo tako ali drugače; resnica je, da Škorca do danes še nismo dobili. Kdo ve, kod se potika? Kdor bi za izdal ali ga pomagal prijati, bi dobil primerno nagrado.»

Župan ni o njem ničesar vedel. Samo enkrat ga je videl na Rovišju — če je bil oni, ki je prihajal k poštarju. A pri njem se ni oglašal. Tudi Vintar se je izogibal župana, preden je zažgal blagajno. Bukovčani so mu vedno nasprotovali.

(Dalje prihodnjič.)

* **Čebele kradejo.** Prejšnji teden so neznani tatovi odnesli g. Jožetu Jazbecu, posestniku v Št. Juriju ob južni železnici, dva panja čebel, malo kasneje pa so menda isti medvedje ukradli Jakobu Vovku na Razkožeh tri najtežje panje.

* **Ženia pobegnil iz cerkve.** V Zemunu se je poročil te dni ruski emigrant Igor Ratko z neko rusko emigrantko, pa si je takoj po poročnih obredih premislil in je pobegnil iz cerkve. Dočim so mladi ženi čestitali, je mož skrivaj smuknil iz cerkve, sedel v avto in se odpeljal v Sremske Karlovce, odkoder je pisal ženi, da hoče vstopiti v samostan, kjer bo molil za Rusijo. Policija ga je kmalu našla in privedla nazaj. Mož je živčno bolan.

* **Lani oče, letos sin žrtev smrtne nesreče.** Pri Ptujju, v bližini, kjer se izteka Grajena v Dravo, se je kopal te dni 14letni Anton Pavko, ki tudi stanuje tam blizu. Zašel pa je pregloboko v nevarno Dravino strugo, ki ga je spodnesla. Zaklical je še na pomoč, nato pa so mlado življenje ugrabili valovi. Bližnji kopalci so takoj prišli na pomoč. Pogrešanca so zasledovali s čolnom, a bilo je vse zaman. Anton Pavko je bil dijak IV. razreda ptujske gimnazije. Za mater je nesreča tem hujša, ker je lani izgubila na prav tak nesrečen način svojega moža.

* **Požar na Dravskem polju.** Nedavno proti polnoči je nastal ogenj pri posestniku Antonu Medvedu v Zgornjih Jablanah. Zgorelo je do tal gospodarsko poslopje s slamo, pšenico in z drvmi. Škoda znaša 25.000 Din, je pa delno krita z zavarovalnico. Gasilci iz Cirkovcev in Šikol so omejili ogenj, da se ni razširil še na stanovanjsko poslopje.

* **Patrona ni igrača.** Jože Rozman, osemletni posestnikov sin v Bohinjski Bistrici, je našel na polju staro prazno vojaško patrono. Najprej je na njo nekaj časa piskal, potem pa je začel po njej razbijati. V patroni pa je bil vžigalnik, ki se je nenadno razletel. Posledice so bile strašne: Jožetu je razmesarilo obe roki, mu odtrgalo vse prste na desnici, več drobcev patrone se mu je pa zapičilo v trebuh in desno nogo. Hudo poškodovanega so prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

* **Smrten padec 55letnega hlapca.** 55letni hlapec Franc Žagar, uslužben pri županu Gartroži pri Devici Mariji v Polju, je plezal po lestvi na skedenj in padel z vrha lestve na betonirana tla. Prepeljali so ga v ljubljansko bolnišnico. Vsa zdravniška pomoč je bila zaman in je umrl za poškodbami.

* **Most se je podrl.** Na novozgrajeni cesti Št. Jurij—Lesično se je podrl lesen most. Zaradi tega je nastal na omenjeni cesti zastoj v prometu ter so tudi avtobusne vožnje izostale. Banske uprava bo zgradila nov most, ki bo kos velikemu prometu, ki se na tej cesti čimdalje bolj razvija.

* **Nesreča pri mlačvi.** V Borovljah so 28. julija pri posestniku Šajdarju mlatili rž s strojem. Stroj goni gepelj. Med mlačvo je nastala huda eksplozija, ki je raznesla ves stroj. Kako je nastala eksplozija, ni znano, domnevajo pa, da je nekdo med snope na njivi vrgel dinamično patrono. Res sreča v nesreči je bila, da ni bil nihče poškodovan in da pod streho ni bilo slame, ki bi gotovo začela goreti. Šajdar trpi precejšnjo škodo.

* **Zgradba modernega vodnjaka.** V vasi Podvincih pri Ptujju so zgradili nov moderen vodnjak, ki ustreza vsem zdravstvenim zahtevam in je menda prvi vodnjak v dravski banovini, zgrajen po najnovejšem načinu. Zgrajen je v sredini vasi. Njegova zunanost predstavlja sliko spomenika in je čisto zaprt. Vodnjak je last občine.

* **Ogenj v Sadinji vasi.** Nedavno je začel goreti v Sadinji vasi kozolec dvojnik, last Janeza Cuzaka, po domače Peguta. Bil je poln žita in krme. Gasilci iz Sostrega in iz Vevč so prihiteli na pomoč, omejili ogenj in ga pogasili, sicer bi se bilo vnelo še gospodarsko poslopje.

* **Slepec je rešil utopljenca.** V Sutomiščici pri Splitu je padel v morje preglednik finančne kontrole Ivo Studea. V njegovi družbi se je nahajal slepi Jozo Plivo, ki je na klice na pomoč skočil

v morje, da bi rešil tovariša. Slepec je otipal utaplajočega se tovariša ter ga potegnil na obalo, kjer so ga navzočni kopalci spravili spet k zavesti.

* **Cestna dela v Ljubljanski okolici.** Sreski cestni odbor za Ljubljano in okolico je v začetku avgusta predložil v odobritev banski upravi osnutek proračuna za leto 1933/1934., ki izkazuje na potrebnih skupaj 4.805.745 Din. Za vzdrževanje vseh banovinskih cest je določenih 2.826.870 Din, za vzdrževanje dovoznih cest k železniškim postajam 30.875 Din, za obnovo in preureditev banovinskih cest in mostov 735.000 dinarjev, za cestno upravo, podpore drugim cestam in podobno pa 1.212.388 Din. Kritja je za 4.805.133 Din, tako da znaša primanjkljaj 37.404 dinarje, ki ga namerava sreski odbor kriti s cestno doklado na neposredne državne davke. Na seji 12. julija je sreski cestni odbor sklenil pobirati 70dstotno cestno doklado na omenjene davke. Za nov borovniški most pri Kobiju je določenih v proračunu 85.000 Din. Gradba se bo v kratkem času pričela. V proračun je vnesenih 250.000 Din kot prispevek Ljubljane in okolice za veliko banovinsko cesto Ljubljana—Litija—Radče. Banovinska cesta Vižmarje—Tacen, za katero je preračunanih 50.000 Din, je na več mestih razširjena in škarpa ob nji zgrajena. Cestni odbor ima dalje v načrtu preložitve klanca na Jezeru (občina Preserje), za kar je preračunanih 100.000 Din, in klanca v Podolnici pri Horjulu (50.000 Din). Za že zgrajeno banovinsko cesto k ljubljanskemu letališču je določenih 200.000 dinarjev.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

NOVICE IZ MORAVŠKE DOLINE.

Moravče, v avgustu.

Letošnje poletje smo imeli v Moravčah dve slovesnosti, ki sta privabili semkaj mnogo ljudstva. To sta bili nova sv. maša, katero je daroval g. Franc Novak iz Prikrnice, in evharistični kongres, ki je bil pred cerkvijo med visokimi mlaji. Ves slavnostni prostor so Moravčani dostojno okrasili in razobesili državne zastave.

Posestniku Malinu iz Straže se je ndavno pripetila huda nesreča. Vozil je seno in stopal preblizu vola, ki je udaril po muhah in sunil gospodarja z rogom v oko zelo močno. Mož, star že nad 70 let, se je takoj onesvestil. Ko se je zavedel, so ugotovili, da se mu je oko razlilo. Zaradi tega so ga takoj odpeljali v bolnišnico, iz katere se je vrnil po izvršeni operaciji — brez očesa.

V Podbrdu pri Moravčah je pogorela hišica, last posestnika Mrčuna. Ogenj je nastal baje po neprevidnosti 80letne starke, ki je pustila na ognjišču butaro ter se odstranila. V njeni odsotnosti so se vnela drva; plamen je šinil v dimnik in odtoč na slamnato streho. Na pogorišče so prihiteli gasilci iz Moravč in z Vrhpolja, ki so preprečili, da se ogenj ni razširil na bližnja poslopja.

Po moravški okolici so se začeli klatiti sumljivi postopači, ki nadlegujejo ljudi in iščejo priložnosti, kje bi si kaj prisvojili. Tako se je nekoga dne priplazil v hišo vdove Pelinove v Belneku neznanec, ki je v odsotnosti gospodinje prebrskal shrambo in odnesel uro, prstan in nekaj denarja. Baje jo je popihal čez hribe, zato ga ne bo tako lahko izslediti.

Neki deklici se je v gozdu blizu Belneka približal neznan možakar, ki jo je zgrabil za roko ter jo hotel potegniti s poti v goščavo. Deklica je pričela vpiti in jokati, kar je neznanca oplašilo, da jo je izpustil in pobegnil. Zbal se je ljudi, ki so delali na polju tik pod gozdom.

Nekje v Podbrdu so prenočili tujca ter mu odkazali ležišče na slami. Tam je spal tudi domači fant, ki je zvečer sezul čevlje, a jih zjutraj ni več našel. «Sunil» jih je neznanec v zgodnji jutrnji uri ter jo naglo odkuril.

Na Dobravi pri Drtiji se je zgodila prejšnji teden nesreča, ki bi bila skoro uničila mlado življenje. Pri «Flegarju» so domlatili in naložili mla-

tilnico na voz, da jo odpelje k sosedu. Sosedov fant je zapregel vola, ki sta bila spočita ter sta pričela teči, čim sta začela ropotanje mlatilnice na vozu. Fant ju je hotel prehiteti, a je padel nesrečno pod voz, kjer je dobil prav resne poškodbe. Drugi del nezgode je bil ta, da se je zvrnila mlatilnica z voza ter se pri padcu pokvarila tako, da so mogli z mlačvo nadaljevati šele po temeljitem popravilu.

Obetajo nam novo cesto drugega razreda. Kakor kaže, ne bo ostalo to pot le pri obljubah. Cesta, ki jo prično graditi morda že prihodnjo zimo, bo držala iz Moravč skozi Drtijo, odtam pa ob Drtiji proti Pečam, kjer se bo na Trati spojila z zagorsko cesto. Če se ta načrt izvede, bo dobila moravška dolina ugodno zvezo z zagorsko kotlino — cesto brez posebnih ovinkov in naporih klanecv, kar bo za naše gospodarstvo velikega pomena.

POSLANEC SPINDLER V SVOJEM SREZU.

Šmarje, 16. avgusta.

V nedeljo 6. t. m. po jutrnji maši se je v Pilštanu zbralo pod lipo pred cerkvijo krog 300 mož, mladeničev in žena na shodu, ki ga je sklicala tamošnja krajevna organizacija vsedržavne JNS in ki ga je vodil njen ugledni predsednik kmet Maček. Narodni poslanec g. Spindler je ob splošni pozornosti zbranega naroda razpravljal o vseh perečih sodobnih gospodarskih in drugih vprašanjih našega državnega življenja in naše državne politike. Zlasti je poudarjal tudi, da ne smemo pričakovati nikakih čudežev, ampak da si moramo pomagati v mnogočem tudi sami, predvsem pa je poudarjal potrebo sloge in skupnosti vsega, zlasti pa kmečkega naroda. Tajnik organizacije, g. šolski upravitelj Prislán, je iznesel razne krajevne potrebe in želje, s katerimi so se oglašali tudi razni zborovalci. Predlog organizacije, da se narodnemu poslancu izreče za njegovo dosedanje delo, zlasti za uresničenje raznih krajevnih potreb glede cest itd., zahvalo in zaupanje, je bil odobren.

Za popoldne istega dne napovedano zborovanje v Loki pri Žusmu je bilo odgodeno zaradi slavnostne otvoritve novega strelišča tamošnje strelske družine, katera pod energičnim vodstvom mladega in agilnega g. Frica Gajška lepo uspeva. Slavnosti, na kateri so se vršile zanimive strelske tekme, se je udeležil tudi narodni poslanec.

V nedeljo 13. t. m. je bila v Šmarju mesečna seja širšega sreskega odbora JNS, ki je bila izredno lepo obiskana. Navzoč je bil tudi narodni poslanec gosp. Spindler, ki je podal pregledno poročilo o političnem položaju, o strankinem kongresu, o občinskih volitvah itd. Na seji, ki je trajala dobre tri ure, se je izčrpno razpravljalo o strankini organizaciji in njeni poglobitvi v srezu, o mladinski organizaciji, o komasaciji občin ter občinskih volitvah, o letošnji letini ter v zvezi s tem o gospodarskem položaju v srezu, o prehrani in preskrbi brezposelnega podeželskega naroda itd. Navzočni člani odbora gg. Florian Gajšek, Josip Drofenik, Simon Potočnik in drugi so iznesli mnogo konkretnih nasvetov in predlogov. V vseh smereh so bili storjeni mnogi važni sklepi.

V ponedeljek 14. t. m. se je narodni poslanec g. Spindler mudil v žetalski župniji, kjer je nekaj dni poprej silna nevihta s točo in nalivi uničila velik del tamošnjih občin, zlasti sadje, vinograde, poljske sadeže itd., tako da so mnogi ljudje v teh krajih že danes brez vsake možnosti prehrane. Na licu mesta si je ogledal razne najhujše primere ter takoj ukrenil potrebne korake za nujno pomoč najrevnejšim in najpotrebnejšim.

PRVI KMEČKI PRAZNIK NA CVENU PRI LJUTOMERU.

Na kmečki praznik, ki se bo vršil 3. septembra na Cvenu, bo prihitelo mnogo tujcev, zato je potrebno, da jih na kratko seznanimo s tem

krajem. — Vas Cven je oddaljena eno uro peš hoda od Ljutomera in stoji sredi rodovitnega Murskega polja. Občina Cven obsega tri kraje: Cven, Krapje in Moto. Če se peljemo po vozni cesti iz Ljutomera na Cven, vidimo na levi strani nekoliko vzvišen in z jarkom obdan prostor, kjer je stal gradič Cven, ki je nastal v 14. stoletju. Ko so leta 1704. divji Kruci plenili na Murskem polju, so prišli tudi na Cven. Gradič so oropali, užgali in razdejali. Prostor, kjer je stal nekdanji gradič, se še dandanes imenuje «Kastelišče» (castellum = grad, utrdba).

Občina Cven ima svojo narodno šolo. Lično enonadstropno poslopje stoji sredi ravnega polja. Šola, sezidana leta 1882., je sedaj štiri-razrednica in ima 224 učencev. Na Cvenu se nahajajo sledeča društva in zadruga: Sokolska četa, Izobraževalno društvo, dvoje gasilskih društev (Cven in Krapje), podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva, Strokovna zveza kmetijskih delavcev, Posojilnica, zadruga za rejo dirkačev in zadruga za rejo žrebet. — Elektrifikacija Cvena se je izvršila pred tremi leti.

Cven slovi že od nekdanj po svojih konjskih dirkah. Tudi na dan kmečkega praznika se bodo vršile velike dirke, katere priredi društvo «Kolo jahačev in vozačev» v Ljutomeru. Cvenarji se prav marljivo pripravljajo na proslavo prvega kmečkega praznika.

Kmečkega praznika se udeleži tudi g. minister Pucelj in več narodnih poslancev ter bo vsa prirediteljska manifestacija kmečke zavodnosti in jugoslovanskega mišljenja. Vso napredno javnost Murskega polja, Prekmurja in Slovenskih goric vabimo na ta dan v Ljutomer in na Cven.

VEDNO VEČJI RAZMAH JNS V PTUJSKEM SREZU.

Naš narodni poslanec g. Lovro Petovar je vedno neumorno na delu in je doslej priredil že nad 50 političnih shodov v raznih krajih našega sreza. Za lepo uspehim shodom, ki se je vršil dne 6. t. m. pri Sv. Bolfenku pri Središču, je bil sklican za nedeljo dne 13. t. m. shod pri Sv. Bolfenku v Slovenskih goricah, ki se je vršil zjutraj po maši na prostem. Slovenske gorice pa so dobile z novo ustanovitvijo krajevnih organizacij JNS novo postojanko. Udeležba na shodu je bila proti pričakovanju zelo dobra in se je shoda udeležilo nad 150 ljudi, med katerimi smo videli tudi pristaše bivše SLS in tudi take, ki so do sedaj stali vedno ob strani in se niso zanimali za delo vlade in stranke. Na shodu je najprvo poročal narodni poslanec g. Lovro Petovar, ki je podal izčrpno poročilo o dosedanjem delu vlade, o kmečkem zakonu, zakonu o agrarni reformi. Poročal je tudi o politični situaciji v naši državi ter podal tudi izčrpno poročilo o državnem kongresu. Poročal je tudi o komasaciji občin. Za sresko organizacijo je poročal predsednik g. dr. Matej Senčar, ki je obrazložil namen in pomen stranke. Zborovalci so izrazili željo, da ostani občina Trnovska vas samostojna občina, kateri se pridruži iz mariborskega sreza Biš, kakor to Bišani sami zahtevajo in ker imajo tako k sodni in politični upravi v Ptujju veliko bliže kakor pa v Maribor. Ustanovila se je nato krajevna organizacija s predsednikom g. M. Murščakom, posestnikom in mlinarjem iz Bišečega vrha, na čelu. Svoj pristop k stranki je takoj prijavilo nad 50 članov.

Popoldne istega dne pa se je vršil shod na Selah pri Ptujju v Žlahtičevi gostilni. Tudi na ta shod so prihiteli ljudje iz oddaljenih vasi, kakor iz Dolane, Vareje in drugod. Udeležba je bila nad 100 ljudi in smo videli tudi zastopnike-župane iz drugih vasi. Tudi tu je poročal narodni poslanec g. Petovar in predsednik sreske organizacije gospod dr. Senčar. Oba shoda sta trajala nad dve uri. Vsestranskemu stvarnemu in izčrpnemu poročilu g. poslanca so zborovalci sledili z zanimanjem in se je po poročilih razvila povsod živahna debata, med katero je g. poslanec podajal potrebna pojasnila. Zborovalci so izrekli g. poslancu svojo zahvalo in zaupanje. Shodi so se vršili po-

vsod mirno. Nadaljnje shode priredi g. poslanec Petovar v nedeljo dne 27. t. m. po rani maši v Zavrču, po drugi maši pa pri Sv. Barbari v Haložah.

LEPO ZBOROVANJE JNS V ČRNOMLJU.

V prav lepem številu so se zbrali 12. t. m. v stekleni Laknerjevi dvorani somišljeniki JNS iz Črnomlja in delegati desetih krajevnih organizacij našega sreza.

Skupščino sreske organizacije je otvoril njen predsednik, črnomeljski župan g. Karel Müller. Toplo se je zahvalil delegatom krajevnih organizacij JNS, ki so s številno udeležbo pokazali pravilno razumevanje nalog nove stranke in žrtvovali svoj dragoceni čas prav v dobi trdega kmetijskega dela. V svojem nadaljnjem govoru je naglasil, da se bodo člani bivše JRKD in sedanje JNS držali istih načel in smernic in delali za naš narod in za najvišje, kar imamo, za našo lepo domovino.

Po živahni zahvali delegatov za predsednikova izvajanja je podal svoje poročilo tajnik sreske organizacije g. Jože Vardjan. Orisal je, kako lepo napreduje stranka v vsem srezu, obenem pa apeliral na delegate za čim tesnejše sodelovanje s centralo, ker bo le tem potem zaželeni uspeh res tudi zajamčen. Za svoje skrbno sestavljen in obširno poročilo je bil nagrajen s prisrčnim pritrditvjem vseh navzočih. Po kratki informativni debati, katere so se udeležili zlasti delegati iz Bojancev in Poljanske doline, je bilo tajniško poročilo in nato tudi poročilo blagajnika g. Jožeta Peršaka soglasno sprejeto.

V daljšem govoru je član banovinskega sveta g. Evgen Lovšin očrtal delo banovinske skupščine in se dotaknil vseh perečih vprašanj, ki so pomembna za Belo Krajino. Mnogo pozornosti je posvetil gospodarskim problemom, ki so za naše kraje življenjskega pomena. Po razčlenjenju banovinskega proračuna je omenil občinski zakon, nato komasacijo občin s posebnim ozirom na razmere v našem srezu, banovinski načrt elektrifikacije, katere naj bi bili deležni tudi naši kraji. Elektrifikacijsko vprašanje je za Belo Krajino sploh najvažnejše ne le zaradi razsvetljave, nego prav tako tudi zaradi pogonske sile za razvijajočo se industrijo in zlasti za vodovode, ki jih naši kraji najbolj potrebujejo. Zaključil je svoja izvajanja z ugotovitvijo, da se je naš zunanji položaj znatno izboljšal, in z željo, naj bi vsi delali z ljubeznijo za našo mlado, toda močno Jugoslavijo.

G. inž. Lukman je nato v svojem predavanju dal marsikak dober in koristen gospodarski nasvet našim marljivim ljudem.

Ob sklepu skupščine je bila na predlog predsednika g. Müllerja sprejeta resolucija na bansko upravo z zahtevo, da se našemu srezu čimprej dodeli sreski gozdar, za katerega prosimo že nad dve leti, medtem pa nam lubadar naravnost katastrofalno uničuje gozdove.

Skupščina je pokazala, kako lepo se razvija JNS v Beli Krajini, kakor tudi to, da Belokrajinci hočejo aktivno sodelovati pri utrjevanju naše državne zgradbe.

NAŠI NA TUJEM

OMEJITEV PRISELJEVANJA SVOJCEV JUGOSLOVENSkih IZSELJENCEV V FRANCIJO.

Izseljenec, ki hoče dovesti kakega člana svoje rodbine v Francijo, mora za to prositi. V prošnji mora navesti starost in sorodstvo članov, za katere prosi dovoljenja. Službodajalec mora potrditi, da izseljenec dovolj zasluži in da ima potrebno stanovanje za svojega rodbinskega člana, kar mora še potrditi načelnik občine in prefekt departmana. Nihče izmed teh pa ne more in ne sme v Francijo delati za plačo. Francoska oblastva ne dovoljujejo vseljevanja sinov in hčera izseljencev, nad 15 let starih, kakor tudi ne staršev izseljencev, mlajših od 55 let.

ŽENSKI VESTNIK

Za kuhinjo

Razno meso z zelenjavo. Zreži na majhne kose 20 dek govedine, 20 dek telečjega mesa in 20 dek svinjskega mesa. Lahko dodaš še 20 dek koštrunovega mesa. Goveje meso deni najprej samo kuhati v slano vodo ter dodaj tudi žličko kisa, ko pa je napol mehko, šele prideni drugo meso in zelenjavo, to je razno zelenjavo, vso drobno zrezano, kakor korenček, peteršilj, zelje, papriko, ohrov, fižolček itd. Od vsake zelenjave deni malo, tudi nekaj krompirjev, tako da tehta zelenjava toliko, kolikor vse meso skupaj. Nato kuhaj vse skupaj do mehkega. Jed naj ne bo preredka, a tudi ne pregosta, zato pri prilivanju pazi, da preveč ne zaliješ.

Telečja prsa, nadevana s špinačo. Četrť kile špinače prevri, odcedi, otisni in drobno sesekljaj. Sesekljaj tudi 10 dek kuhane gnjati. Oboje nato četrť ure duši na masti in prepraženi čebuli, osoli, popopraj in dodaj še ščep majarona. Postavi na hladno. Ko se je shladilo, primešaj eno v mleku namočeno in otisnjeno žemljo in eno jajce. Vse skupaj dobro zmešaj in nadevaj v telečja prsa. Meso nato zašij in peci kakor navadno pečenko. Pečeno razreži na lepe kose in daj s krompirjem na mizo.

Malinove rezine. V lonec deni štiri jajca in 6 dek sladkorja. Lonec postavi v krop in tolci s šibico za sneg tako dolgo, da se zgosti; ko se je zgostilo, tolci dalje na hladnem, da se popolnoma shladi. Ko je hladno, primešaj 4 deke raztopljenega mlačnega sirovega masla. Na pekačo položi čist bel papir in na papir zlij testo (in sicer za mezinec na debelo) ter peci v neprevročni pečici. Pečeno in še toplo zreži na štirikotne rezine in odlušči papir. Medtem ko se rezine hladijo (morajo biti čisto hladne) pa pripravi: četrť kile malin, dobro posutih s sladkorjem. Četrť litra sladke smetane stolci, nato primešaj maline k smetani in s tem nadevaj rezine. Rezine postavi nato spet na hladno, če jih ne daš takoj na mizo.

Praktični nasveti

Voda za lase proti prhljaju. Za pripravo te vode za umivanje las potrebujemo 360 gramov destilirane vode ali vode iz vrtnic, 9 gramov dvojnokislega natrija, 65 gramov glicerina, 10 gramov spirita, 2 grama Bergamovega olja, 0,2 grama inisovega olja in 0,2 grama Kanangovega olja. S to mešanico si potem temeljito nadrgnemo kožo na glavi. Priporočljivo pa je, da si pripravimo najprej le polovico te mešanice in vzamemo namesto Bergamovega olja kakšno drugo dišavo, ker je to olje precej drago.

Če se nam pri likanju prisodi volneno blago, lahko tak madež odstranimo, seveda če ni preveč sežgano, ampak le osmojeno. Krpico pomočimo v vročo klorovo vodo in podrgnemo po madežu. Nato pa izperemo s toplo milnico. Pomaga pa tudi, če pomočimo krpico v borovo vodo, če seveda niso nitke prežgane.

Muhe preženeš iz kuhinje ali poljubnega drugega prostora, če gojiš na oknu v cvetličnem loncu paradižnike, od katerih ne pričakuj, da bi obrodili sad, a muhe ti bodo prav gotovo pregnali.

Ako hočeš impregnirati šotor, da postane platno nepremočljivo, si pripravi sledečo tekočino: 1 kilo navadnega mila raztopi v 9 do 10 litrih vrele vode in dodaj raztopini še poldrugo kilo galuna. Ko se ta raztopina toliko shladi, da ne peče v roke, deni vanjo blago in ga dobro premečkaj, da se tekočina dobro upije. Potem je treba platno hitro vtakniti v mrzlo vodo, na zraku posušiti in zlikati.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

ZANIMIVOSTI

× **Pogin prvih odkriteljev Amerike.** Na Grenlandskem blizu rta Gerjölfnasa so našli lani okostja belih ljudi, ki so nekoč stanovali na daljnem ameriškem severu. Danski človekoslovec Sören Hansen je skrbno proučil kosti in ugotovil žalostno usodo skandinavskih vikingov, ki so dospeli v Ameriko kot prvi belokožci vsaj 500 let pred Kolumbom. Islandski posestnik Erik Rdeči je v obrambi leta 980. ubil nekega nasprotnika ter je bil zaradi tega obsojen na smrt. Ker se nikakor ni čutil krivega, je sklenil pobegniti. V navadnem ribiškem čolnu je z maloštevilnimi spremljevalci zapustil rojstni otok, čudežno spredral veliko morje in došel v kraj, ki ga je imenoval Zelene dežele grenlandske. Ta dogodek pomeni prvo odkritje Amerike, o kateri človeštvo prej ni ničesar slutilo. Znanstveniki so smatrali veliko morje za konec sveta in za vrata v pekel. Begunci so si postavili hiše in dve leti pozneje odšli na Islandsko po družine. Ko so se vrnili v novi svet, so pripeljali s seboj precej rojakov, ki so jim naredili skomine z novicami o svojem življenju. Tako je nastala na Južnem Grenlandskem prva evropska naselbina, in leta 930. po Kristu se je prvič prikazal ta kraj v skandinavskih letopisih. Največji otok na zemlji je takrat zaslužil ime «zelene dežele», ker nikakor ni bil sličen sedanji deželi večnega ledu. Nasprotno se je odlikoval po toplim podnebjem in lepem rastlinstvu. Naseljenci so kmalu pomnožili črede krav in ovac ter postali premožni. Navezali so redne stike s staro domovino. Leta 985. je odrinilo samo iz Rejkjavika v Ameriko 35 jadrnic, od katerih jih je dospelo tja samo 15. Dasi je to razmerje značilno za takratno mornarstvo, vendar ni ustrašilo vikingov. Leta 1261. so celo sklenili z Norveško redno trgovinsko pogodbo. Evropski zemljepisci omenjajo od tedaj redno grenlandske naselbine in jim pravijo «Tečajna Skandinavska». Deželica se je kmalu pokristjanila in je imela svoje škofe. Toda zadnja poročila o «novi deželi» so iz leta 1410. Od tedaj je izginila deželica iz zgodovine. Nobena ladja ni dospela več odvod v Evropo. Stara domovina je pozabila na potomce vikingov v Severni Ameriki. Šele leta 1782. so slučajno vrgli neki danski lovci kitov sidro v zalivu, kjer je bila nekoč obstajala naselbina. Našli so zapuščene vasi, napol podrte hiše in strohnele ostanke zadnjega belega prebivalca, ki je ležal vznak poleg ugaslega ognja. Najbrž je moral umreti pred meseci ali celo leti. Eskimi, ki so jih pozneje našli mornarji, so pripovedovali o «veliki kugi» pri belih ljudeh. A mornarji so prej mislili, da so upepelili vasi Eskimi sami, ker so pri njih videli nože in drugo drobnarijo skandinavskega izvora. Konec «Tečajne Skandinavske» je ostal skrivnost, dokler ni objavil Hansen podatkov o svojem raziskovanju vikinških ostankov. Ugotovil je po primerjavah okostnjakov iz vseh dob štiristoletnega obstoja naselbine, da so morali prebivalci počasi telesno propadati. Zadnji izmed njih so bili skoro pritlikavci (1*40 m). Celotno dojenčki so imeli popolnoma pokvarjeno zobovje in od jetike skvarjene kosti. Vikingi so postali žrtev velikega prevrata, ki ga je takrat doživelo grenlandsko podnebjem. Prvotno južna in pozneje zmerna dežela (kjer so morale vinograde nadomestiti jablane), se je hitro izpremenila v severno. Živina je poginila, rastlinstvo se je krčilo. Naseljenci so ostali brez polj in so morali uživati eskimsko hrano, ki je niso bili vajeni: ribe, mah in druga težko prebavna zelišča. Postali so žrtev jetike. Število porodov je padlo na ničlo. Rod, ki je odkril Ameriko, je podlegel mučnemu umiranju, kateremu je obupno kljuboval več desetletij. Če bi bila vikingom na razpolago sedanja prometna sredstva, bi nedvomno obstajala skandinavska Severna Amerika še zdaj.

× **Kobilice na Holandskem.** Iz Barevelde v severni Holandiji poročajo, da so obiskali ondotno pokrajino ogromni roji kobilic, ki so se

spustile na krompirjeve njive v takšnih množicah, da so morali kmetje pobegniti s polja. V nekaj urah je bila krompirjeva rastlina uničena, nato pa so kobilice vzletele in izginile proti jugu.

× **Letalci grade mestó v džungli.** Najčudovitejša zrakoplovna proga obstaja danes na otoku Novi Gvineji. Po svetovni vojni sta si razdelila to ozemlje Velika Britanija in Holandska. Leta 1927. so odkrili bogata ležišča zlata na britanskem ozemlju poleg naselbine Bulala, 40 milj od obrežja zaliva Huona. Železniško progo do ležišča zlata bi bilo treba zgraditi skozi neproderno džunglo in nato preko treh gorovij. Zato so sklenili vzpostaviti zrakoplovno zvezo. Najprej so poizkušali z lesenim enomotornim letalom, toda tropsko podnebje je temu stroju škodovalo. Zato so naročili tri mogočna Junkersova kovinasta letala z ameriškimi motorji. V poldrugem letu so ta letala prenesla preko džungle in gorovij najrazličnejše stvari: dva stroja, seveda razstavljena v dele, katerih vsak tehta 1200 ton; gradivo za vodno električno centralo za 4000 kw, zračne kompresorje, parne stroje, dve mehancični žagi, avtomobile, goseničarje itd., vsega skupaj nad 4000 ton. Prvo letalo je napravilo pot 462krat, drugo 458krat, tretje pa 287krat in to je preneslo 900 ton blaga. To delo je bilo tem težje, ker ni pravih letališč, temveč morajo letala pristajati na majhnih močvirnatih poljih, kjer raste gosta trava, ki jo mora številno moštvo vsak dan kositi. To so seveda samo domačini, ki zahtevajo poleg plače v denarju tudi plačo v blagu: žlice, skleda, odeje. Nekateri po prejemu teh zanje zelo dragocenih predmetov zbežijo, toda večina pošteno dela.

× **Večna vžigalica.** Že lani so javljali listi, da se je dunajskemu kemiku dr. Ferdinandu Ringerju posrečil izum, ki se mu obeta sijajna bodočnost. Ringer je po več let trajajočih poizkusih slednjič našel primerne kemične snovi, iz katerih se dajo sestaviti večne vžigalice. O izumu so poročali listi takrat po vsem svetu, toda vest je bila zelo nezaupno sprejeta, ker si je res težko predstavljati, da bi bilo mogoče v drobni paličici združiti toliko močnih snovi, ki bi mogle trajno dati toliko visoko toplino, da bi se od nje vnamale gorljive snovi. Zadnji čas pa je slišati, da večne vžigalice vendarle niso bile samo plod domišljije, ampak da bodo v doglednem času res prišle v promet. Kemiki, ki se zanimajo za Ringerjev izum, so posetili izumitelja v Curihu ter zvedeli od njega nekatere zanimive podrobnosti o bodočem večnem ognju. Izumitelj je dejal, da so tehnični postopki proizvodnje večnih užigalic že toliko napredovali, da ni nobene ovire več za izdelovanje na veliko. Nove vžigalice v Evropi še niso v prometu; ker je bilo treba urediti vprašanje odkupa patentov v posameznih državah in skleniti posebne dogovore z monopolnimi upravami. Vsi ti dogovori so zdaj zaključeni in tovarna Ringerjevih vžigalic v Curihu je že začela v polnem obsegu obratovati. Na milijone vžigalic je bilo že razposlanih zlasti v prekomorske dežele. Ringer upa, da bo v nekaj mesecih urejena tudi v Evropi prodaja večnih vžigalic, tako da se bomo lahko kmalu pri nas seznanili z njimi.

× **Odlikovana delavca.** Te dni sta prejeta visoko francosko odlikovanje, križec častne legije, dva najboljša delavca v Franciji: lončar Jean Boterel in mizar René Faligant.

× **Železni cestni tlak.** Pariška mestna uprava in posamezna zelo obiskana francoska zdravilišča poskušajo zdaj s cestami iz litega železa, ki je skoraj nedovzetno za vremenske nepravilike, in kaže veliko odpornost. Prve poskušnje so se dobro obnesle. Pred šestimi meseci z železom tlakovani deli prometnih pariških ulic ne kažejo nobene obrabljenosti. Železni tlak ima valovito, z brazdami pokrito površino, kar prepreči prometne nesreče ob vlažnem vremenu.

× **Divji lovec ustrelil svojo ženo.** V gozdu pri Pečuju je odšel neki tamkajšnji divji lovec na

lov. Med tem časom je njegova žena izvedela, da čaka logar na njenega moža v zasedi, da ga prime, oziroma ustrelji. Naglo je odhitela v goz, hoteč rešiti moža in ga opozoriti na nevarnost. Ko je prihitela v revir, kjer je vedela, da lovi njen mož, je nenadoma počil strel in ženska se je zgrudila mrtva na tla. Ustrelil jo je lastni mož, ki je v polmraku mislil, da beži srnjak med drevjem. Divji lovec se je, ko je spoznal usodno zmoto, sam prijavil orožnikom.

× **Največje orgle na svetu.** Največjih orgel na svetu nima ne Evropa ne Amerika, marveč Avstralija, in sicer mesto Sydney. Orgle imajo 140 registrov in do 10.000 piščali. Mogoče je igrati tudi le na posamezne dele orgel, vendar mora biti vselej najmanj pet igralcev. Mehove goni elektrika. Kadar igrajo na vse orgle, morajo odpreti okna, ker bi sicer popokale šipe. Orgle cenijo na približno 8.000.000 Din.

× **Praški raznašalec časnikov priteknel v Zagreb.** Praški raznašalec časnikov Jožef Stasny je priteknel iz Prage v Zagreb na nogometno tekmo Češkoslovaška—Jugoslavija. Na hrbtu je imel 17 kg težak nahrbtnik, na palici pa češkoslovaško, jugoslovensko, avstrijsko in zastavico praškega sportnega kluba «Slavije». Tekel je noč in dan, samo da bi pravočasno prispel na tekmo. Na pot je krenil v četrtek popoldne, v Zagreb je pa došel v soboto ponoči.

× **Carjeva nečakinja filmska igralka.** Francoska filmska industrija pripravlja nov film «Kragulj», v katerem bo imela glavno žensko vlogo princesa Natalija Paleyeva, hči velikega kneza Pavla, ki je bil v boljševiški revoluciji umorjen s svojim sinom iz drugega zakona. Veliki knez Pavel, bratranec zadnjega ruskega carja Nikolaja II., je bil prvič poročen z grško princeso Aleksandro. Iz tega zakona sta se rodila dva otroka, velika kneginja Marija, ločena žena švedskega princa Viljema, ki živi zdaj kot pisateljica v Ameriki, in pa veliki knez Dimitrij, ki je bil zapleten v umor zloglasnega Rasputina. Veliki knez Pavel je kmalu postal vdovec in ker se je oženil z Eriko Pistohlcoorsovo, rojeno Karnovičovo, ga je car izgnal iz Rusije. Iz drugega zakona je imel sina in dve hčeri. Ena hči, Nataša, se je po vojni poročila s pariškim kraljem krojačev Lelongom in je postala v pariški družbi zelo pomembna. Nedavno se je pa ločila in postala filmska igralka.

× **S krompirjem bodo gnojili.** Na Holandskem je letos polje tako bogato obrodilo, da ne vedo kam s pridelki. Da bi preprečili prenizke cene, je holandska vlada pokupila ves zgodnji krompir, ki ga niti po 75 centov (17 Din) za metrski stot nihče ni maral. Krompir raztrosijo po travnikih kot gnojilo. Toliko ljudi strada v Evropi, v Rusiji grozi lakota, tu pa uporabljajo za gnoj izvrstno ljudsko živilo.

× **Strašna smrt.** V mestu Gdanskem se je hotel 70letni Jan Verčec iznebiti revmatizma. Slišal je, da ozdravi čebelni pik to bolezen. Zato se je namazal z medom po vsem telesu ter se postavil pred čebelnjak. Čebele so ga pa tako opikale, da je umrl za zastrupljenjem krvi.

× **Toplotni stroj brez kuriva.** V Baslu so preizkušali v zadnjem času nov stroj, ki naj pridobiva silo po čisto novi poti. Stroj naj žene toplota, ne da bi ga bilo treba kuriti. Izumitelj bi rad izrabil majhne toplotne izpremembe, ki se neprestano pojavljajo na zemeljski površini ali na morski gladini; takšna izprememba se opaža med toplino nad morsko gladino in med toplino v morskih globinah. Stroj ima jeklen meh, podoben harmoniki, ki je postavljen med dva aparata, zgrajena tako, kakor so zgrajeni avtomobilski hladilci. Po aparatu kroži poseben plin, ki se v zgornjem delu priprave izpreminja iz tekočega stanja v plinsko in s svojim razširjanjem požene navzven jekleni meh. V spodnjem delu postane plin zaradi mrzlejšje topline, ki jo povzroča voda, vnovič tekoč. Nato teče spet v zgornji del priprave z višjo toplino, kjer se spet izpremeni v pravi plin in z razširjanjem spet požene meh navzven. Poizkusi so pokazali, da je sila, ki jo proizvaja tako stroj, še silno majhna, toda že s tem strojem je mogoče pridobiti deset konjskih sil.

LJUBLJANSKI VELESEJEM

„Ljubljana v jeseni“
od 2. do 11. septembra 1933.
Kulturna in gospodarska razstava.
Razstavišče obsega 40.000 m².

Jugoslovenska veterinarska razstava.
Razstave: «Slovenska cerkev», misijonsko-etnološka in umetnostna «Madone slovenskih likovnih umetnikov».
Razstave vina, sira, mleka, medu, zelenjave, sadja in semen.
Vrtnarska razstava dalij.
Razstavi goveda montafonske pasme 2. in 3. septembra ter koz in ovac od 5. do 11. septembra.
Gospodinjstva razstava.
Etnološka razstava timoške pokrajine.
Industrija, obrt (specialno pobištvo).
Konkurenca jugoslovenskih harmonikarjev 8. septembra.
Zabavišče. — Variété.

Polovična voznina na železnicah.

Popust na parobrodih.

Legitimacije se dobivajo pri biletarnah Putnika, vseh večjih denarnih zavodih, župnih in občinskih uradih.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Neprijeten spomin.

Žena: «Možiček, ali se še spominjaš, kako sva se seznanila?»

Mož: «O, pa še kako, ženica! To mi ostane vse življenje v spominu. Bilo je v petek, trinajstega, bilo je pasje vreme in za mizo nas je sedelo trinajst.»

Trojni naočniki.

Radovednež: «Kaj, vi, gospod profesor, imate trojne naočnike?»

Profesor: «Dà. Ene potrebujem za čitanje, druge za na ulico...»

Radovednež: «A tretje?»

Profesor: «Tretje potrebujem, da lahko najdem druge.»

Brez naslova.

Pismonoša prinese pismo za gospoda, ki je pred dvema dnevoma umrl. Ker pisma ne more izročiti naslovniku, vzame svinčnik in napiše na ovitek: «Odpotoval, ne da bi pustil naslov.»

Kako se iznebiš nadležnega godea.

Peter: «Kaj res namerjaš prodati svojo harmoniko?»

Štefan: «Dà, videl sem, da si je kupil moj sosed revolver.»

Tudi načelo.

A: «Tri zdravnike specialiste si torej že vprašal za svet? Ali si niso bili vsaj v načelu edini?»

B: «V enem načelu pač: vsak je prejel namreč 150 Din.»

V šoli.

Učitelj: «Kaj je odkril Kolumb?»

Mihec: «Avstralijo!»

Učitelj: «Napačno. Ali veš ti, Janezek?»

Janezek: «Afriko!»

Učitelj: «Tudi napak! Ti, Jože, boš vendar to vedel.»

Jože: «Jajce!»

Dobro je povedala.

Gospodinja vsa iz sebe: «Urška, zakaj vendar niste osnažili šip tudi odzunaj?»

Urška: «Odznotraj sem jih osnažila, gospa, da bi vas lahko videla skozi nje, od zunaj pa nisem, da bi ljudje ne gledali noter.»

Dober sin.

Učitelj: «Andrejček, tvoja mati kupi za 10 dinarjev soli, za 20 Din moka in za 30 Din riža. Koliko mora plačati?»

Andrejček: «Nič, gospod učitelj.»

Učitelj: «Kako to?»

Andrejček: «Moj oče ima vendar trgovino z mešanim blagom.»

Radio za vsakega

PHILIPS 2cevni baterijski sprejemnik „Sava“ z zvočnikom, akumulatorjem in mrežno anodo. Plačljivo v 12 mesečnih obrokih po 90 Din.

PHILIPS 2+1cevni mrežni sprejemnik „Jadran“ z vdelanim zvočnikom. Plačljivo v 12 mesečnih obrokih po 176 Din.

„JADRAN“ Dobi se samo pri: PHILIPS RADIO ZASTOPSTVU

H. SUTTNER, Ljubljana 6

Tyrševa (Dunajska) cesta št. 1B (poleg nebotičnika). Zahtevajte brezplačni cenik!

Navihanka.

Nečakinja: «Teta, ali prideš k nam, ko bo moj rojstni dan?»

Teta: «Seveda, ljubljenska.»

Nečakinja: «Zelo lepo, teta. Kar z nogo potrkaj na vrata.»

Teta: «Zakaj pa, ljubi otrok? Saj imate vendar zvonec!»

Nečakinja: «Saj vendar upravičeno upam, da boš imela roki preobloženi z zavoji.»

Dobro ga pozna.

Šef: «Jaz lahko pustim svojega knjigovodjo ves dan samega in vem, kaj dela.»

Prijatelj: «No, kaj pa dela?»

Šef: «Nič.»

Spreten računar.

Šofer: «Vožnja stane 30 Din; prtljago prepeljem brezplačno.»

Potnik: «Če je tako, vzemite prtljago, jaz pojdem pa peš.»

V šoli.

Učitelj: «Kdaj je bila sedemletna vojna, Milka?»

Milka: «Oprostite, tega res ne vem. Takrat sem imela ošpice.»

V trgovini.

Trgovce prodajalki: «Gospodična, opazil sem, da ste sprli z odjemalcem. To vam za vselej prepovedujem. Kaj vam pa je kupec rekel?»

Prodajalka: «Dejal je, da je naša trgovina najbolj sleparska v mestu.»

Ljudski samopomoči v Mariboru

se podpisani zahvaljujem za točno izplačano podporo po smrti gospe Lize Verdevove ter priporočam to podporno ustanovo vsestransko.

Pristova, dne 10. avgusta 1933.

Jožef Verdev.

ZAHVALA

Občni zavarovalni družbi „SAVI“ v Zagrebu

(generalni zastop v Ljubljani).

pri kateri zavarovalnici sem dal lansko leto zavarovati po nadzorništvu v Celju proti požarnim škodam svoje imetje v Trgoviču, št. 38 pri Ormožu, srez ptujski.

Pred kratkim mi je požar popolnoma upepelil gospodarsko poslopje, pri čemer tudi premičnine niso ostale nepoškodovane in uničene, ter mi je «SAVA» nastalo škodo v višini odpadajočih zavarovalnih vsot, ki so odpadle na pogorelo imetje, docela in kulantno izplačala, kakor hitro je bilo ugodeno zakonitim predpisom. Zaradi tega se čutim dolžnega, na tem mestu izreči tej zavarovalnici svojo zahvalo ter ta kulantni domači zavod vsakomur najtopleje priporočati.

V Trgoviču, dne 26. julija 1933.

IVAN NOVAK.

MALI OGLASI

Učenko za krojaško obrt

sprejme A. Žigon, Ljubljana, Gradišče št. 4 (na dvo-rišču). 204

Najcenejše in najlepše nagrobne spomenike prodaja po zelo nizkih cenah samo Koban Uršula v Račah pri Mariboru. 197

Samski mlinar,

209

zmožen samostojno konkurenčno voditi kmečki mlin, se sprejme takoj. Ferdo Laznik, Radeče.

Delo

v današnjih hudih časih si preskrbi še najlažje vsakdo s tem, da si uredi doma nekako domačo pletilnico. Mi nudimo delo vsakomur na ta način, da odvezujemo izdelane pletenine, dobavljamo prejo in izplačujemo mezdno za pletenje. To potrjuje mnogo zahval. Če želite tudi Vi dela in zaslužka, pišite zaupno po brezplačni navodila tvrdki: Domača pletarska industrija Josip Tomazič, Maribor, Krekova ulica št. 16.

GOLŠA, DEBEL VRAT

je obolenje ščitne žleze, ki je je treba pravočasno zdraviti, ker se sicer delovanje tega važnega organa v njegovi funkciji kot zaščita proti strupom vse bolj ovira, zaradi česar nastopijo zelo neprijetni, a često tudi nevarni pojavi. Zdravniška znanost je ugotovila, da delujejo soli, ki vsebujejo jod, izredno dobro pri raznih oblikah golše. Mnogostevilni bolniki so ugotovili pri uporabi zelo preprostega

DOMAČEGA ZDRAVLJENJA S PITJEM nagel in povsem neškodljiv vpliv na bolezen. Vsakdo, ki ima golšo ali debel vrat ali otečene žleze, naj zahteva našo knjižico, ki jo pošljemo

VSAKOMUR BREZPLAČNO.

Zadostna dopisnica.

Poštno zbiralno mesto:

Georg Fulgner, Berlin-Neukölln, Ringbahnstrasse 24, Abt. P. 91.

132

KMETOVALEC — čevlji zate in za Tvojo družino!

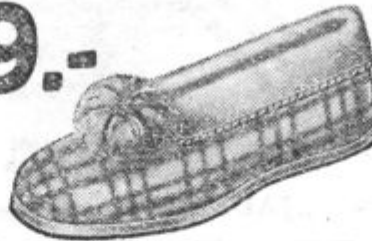
19.-

Vrsta 4431-00

Za Vaše otročičke takele lahke čevljičke iz sivga, črnega ali rjavega platna z gumijastim podplatom. V njih se lahko otroška nožica razvija popolnoma normalno.

29.-

Vrsta-7045

Gospodinja, edinole v naših cenenih copatah boste imeli dober in ugoden počitek. Kadar pridete domov, sezujte čevlje in jih zamenjajte s copatami.

29.-

Vrsta 4435-00

Za gospodarja te udobne in lahke čevlje za počitek, ko dovrši svoje težko delo.

49.-

Vrsta 3461-00

Visoki, skoraj neraztegljivi čevlji s podplati iz krupona. Vaši otroci bodo zadovoljni, ako jim kupite te dobre čevlje. Vi sami pa boste srečni, ker bodo Vaši otroci dobro obuti.

69.-

Vrsta 3925-05

Udobni polčevlji iz močnega in trpežnega boksa z gumijastim podplatom. Za vsako gospodinjico in gospodarico, ko gre na trg. Prav take imamo tudi na sponko.

39.-

Vrsta 4467-29

Poljedelec, to so čevlji, v katerih ameriški kmetovalec izvršuje vsa svoja dela na polju in doma. Izdelani so iz prvovrstnega materiala z gumijastim podplatom.

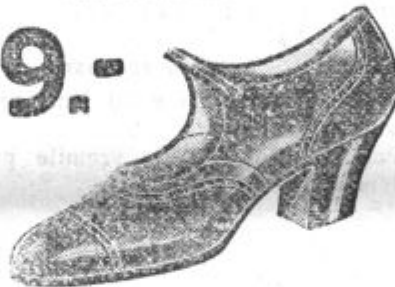
45.-

Vrsta 3162-00

Evo visokih čevljev za vsako delo in štrpae. Iz mastnega usnja z močnimi gumijastimi podplati. To so čevlji, ki Ti povsem ustrezajo in so pri tem zelo poceni.

89.-

Vrsta 2945-11

Okusni čevlji, ki jih obujete, kadar greste v mesto ali ob praznikih. Izdelani so iz boksa z usnjenim podplatom in polvisoko peto. Praktični, elegantni in poceni. Lakasti Din 99.-.

79.-

Vrsta 0167-00

Bakandže iz mastnega usnja z močnim vulkaniziranim gumijastim podplatom. Primerne za delo na polju, gradbah, cestah in za vsak drug štrpae.

49.-

Vrsta 3922-02

Najboljši in najpraktičnejši čevlj za nemirne dečke. Iz dobrega rjavega boksa z elastičnim gumijastim podplatom.

69.-

Čevlji za vsak štrpae iz mastnega usnja z močnim gumijastim podplatom.

ZENSKÉ NOGAVICE:

svilene Bemberg 29 Din,
svilene Viscosa 25 Din,
svilene 19 Din,
la flor 19 Din,
bombažaste Amerika 15 Din
iz sukanca za sport 10 Din,
bombažaste normal 9 Din.

MOSKE NOGAVICE:

iz sukanca ali polsvile 15 Din,
iz egiptovskega bombaža z deseni 10 Din,
iz polsvile 7 Din,
iz močnega bombaža 5 Din.

89.-

Vrsta 1937-29

Iz močnega boksa z elastičnim gumijastim podplatom. Za vsakdanjo uporabo, rjavi ali črni.

Čistite svoje čevlje z našo kremo. 1 škafila Din 4.-.

OTROSKE NOGAVICE:

visoke bombažaste po 8, 10, 12 Din,
kratke iz sukanca po 7, 9 Din,
dokolenke po 10, 12 Din,

močne vezalke po 1 Din par.

Bata